Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelik's Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Bucuresci: Agence Havas, Succursale de Roumanie; în Hamburg: Karolyi & Liebmann.
Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 27)

„Gazeta“ iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 141—Anul LVIII. Brașov, Sâmbătă-Duminecă, 24 Iunie (6 Iulie) 1895.

Din causa sfintei sĕrbători de mâne diarul nu va apăré până Luni séra.

Nou abonament la GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Iulie 1895 st. v. se deschide nou abonament la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an . . . . 12 fl.
pe șése luni . . . . 6 fl.
pe trei luni . . . . 3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an . . . . . 40 franci
pe șése luni . . . . . 20 „
pe trei luni . . . . . 10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an . . . . 2 fl.
pe șése luni . . . . 1 fl.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Aliațĭ noi.

Brașov, 23 Iunie v. 1895

Scim, că Kossuthiștii agită mereu în contra dualismului și pentru independența Ungariei.

Acum de curênd ei au căpĕtat un sucurs în privința acésta din partea partidei antisemite din camera austriacă.

In ședința de Miercurĭ Dr. Lueger și soțĭ au atacat cu multă înverșunare dualismul și au declarat, că preferă uniunea personală stărilor de astădĭ.

Dér chipul cum au vorbit ei despre dualism și acusațiunile, ce le-au ridicat în contra Jidano-Maghiarilor, precum și cuvintele, cu carĭ au condamnat stăpânirea ungurescă, care „asupresce naționalitățile într'un mod ne mai pomenit“, de sigur că a produs mâhnire și nemulțumire chiar și între cei mai încarnațĭ Kossuthiștĭ, așa că aceștia anevoiă se vor bucura de sucursul ce'l primesc acum pe neașteptate din acea parte pentru nisuințele lor în contra dualismului.

Cu ocasiunea desbaterei bugetare, la postul privitor la cheltuelile comune ale monarchiei, Dr. Lueger a ținut un discurs dicênd, că voiesce ca și camera austriacă sĕ se foloséscă de dreptul de-a vorbi despre afacerile comune, cum se folosesc „vecinii jidano-maghiarĭ“ de el în parlamentul lor.

De aicĭ încolo numitul deputat a combătut, precum se póte vedé din raportul ce-l publicăm mai jos, cu mare înverșunare partida dela putere din Ungaria precum și dualismul.

Despre dualism, Lueger dise între altele, că el nu este decât fructul intrigelor și al violențelor maghiare, precum și al slăbiciunei austriace și că printrînsul „Jidano-Maghiarii i-au umilit pe Austriacĭ la starea de heloțĭ“. Er cât pentru partida maghiară dela putere căreia îi dă numele colectiv de „Jidano-Maghiarĭ“, Lueger o declară de periculósă pentru dinastiă și pentru întréga monarchiă.

Lueger vede periclitată vada monarchiei în Orient, décă ministeriul de esterne nu se va emancipa de influința Judeo-Maghiarilor; România și Serbia nu pot avé încredere în monarchiă, când vĕd, că în Ungaria domnesce acea partidă, care asupresce fără milă pe Românĭ și pe Sêrbĭ.

De altă parte, dice, se impun Austriei jertfe prea marĭ în purtarea cheltuielilor comune. Trebue sĕ se schimbe cuota, care este prea mare pentru Austria, 70 la sută. „In adevĕr nu avem dualismul, ci patru părțĭ: întâiu domnesc Ungurii și noi plătim, după aceea domnesc Galițianii și noi plătim și în fine vine Bosnia și Herțegovina, pentru carĭ se face tot, și numai după aceea vin celelalte țĕrĭ“.

Se plânse apoi, că interesele agriculturei austriace sunt păgubite de Ungaria și dise, că este datoria guvernului și a parlamentului austriac de a face tot pentru a rĕsturna partida dela putere din Ungaria.

Ceilalțĭ vorbitorĭ, deputații Fürnkranz și Purghardt i-au secundat bărbătesce lui Lueger. Cel din urmă a accentuat, că Austriei nu-i este permis a suferì ca în Ungaria naționalitățile se fiă așa amar asuprite, ér cel dintâiu s'a plâns, că guvernele austriace n'au pășit cu energiă față de guvernele maghiare și urmarea a fost că tótă monarchia sufere adĭ.

La întrebarea, că ce voesc sĕ pună în locul dualismului, Fürnkranz dise: vĕ voiu spune ce, *uniunea personală*; décă Austria va fi despărțită de Ungaria, nu va trebui sĕ mai dăm banii noștri tot pentru Ungaria.

Declararea acésta l'a făcut pe deputatul polon Scepanovski, care a luat în apĕrare dualismul, sĕ dică, că partidele estreme din Austria se întêlnesc cu partidele estreme din Ungaria în nisuințele lor pentru uniunea personală.

Este caracteristică acéstă împrejurare pentru stările de față din monarchiă și deputatul polon are de altă parte dreptate, când dice, că preponderanța Ungariei în dualism vine de acolo, că popórele din Austria se cértă mereu și fiind desbinate nu pot sĕ apere cu destul succes interesele austriace.

Suntem curioșĭ acum sĕ vedem décă Kossuthiștii dela noi vor primì alianța antisemiților austriacĭ în scopul rĕsturnării dualismului și realisării visurilor lor de independență.

Revista sĕptĕmânei.

Tot cu rele, când cu bune? — se vor întreba cu drept cuvênt iubiții noștri cetitorĭ ai fóiei de Dumineca, după-ce vor fi cetit acéstă scurtă dare de sémă despre cele ce s'au întêmplat în țéră și înafară, în cursul acestei sĕptĕmânĭ. Sĕ spunem déră, ce s'a petrecut.

Legile nouĕ bisericescĭ-politice vor întra în vigóre, adecă se vor pune în praxă dela *1 Octomvre 1895 începênd.* Spre scopul acesta guvernul a dat mai multe ordinațiunĭ, carĭ s'au publicat în fóia oficială unguréscă. Ministrul de interne Desideriu Perczel a dat o ordinațiune referitóre la esecutarea legei despre *conducerea matriculelor de stat.* Ordinațiunea acésta cuprinde instrucțiunile de lipsă pentru fiitorii conducĕtorĭ de matricule. Concursele pentru acest nou soiŭ de diregĕtorii, s'au publicat deja, și în luna acésta se vor face numirile din partea guvernului.

Ministrul de justițiă Erdélyi a dat o ordinațiune cu privire la esecutarea legei despre *căsĕtoria civilă.* Legea acésta constă din 93 §§-ĭ. Ordinațiunea ministrului unguresc dice, că la încheierea nouĕlor căsĕtorii trebue sĕ domnéscă óre-care spirit serbătoresc, însĕ conducĕtorul de matricule sĕ încunjure orĭ ce sĕrbărĭ, carĭ ar nasce în popor credința, că încheierea căsĕtoriei civile ar fi una cu cea bisericéscă. Incheierea căsĕtoriei se face în public, în localitatea oficiósă a conducĕtorului de matricule. Este neapĕrat de lipsă, ca mirii sĕ se înfățișeze dinaintea funcționarului de stat, dimpreună cu doi martorĭ, și ca înaintea acestora sĕ declare, că doresc a păși la căsĕtoriă. Actul însu-șĭ al căsĕtoriei se face așa, că funcționarul statului întrébă *în limba ungurescă* pe mirĭ: „Declarĭ d-ta N. N., că doroscĭ sĕ pășescĭ la căsĕtorie cu N. N., care este de față aicĭ?“ Décă atât mirele cât și mirésa rĕspund cu *da*, atuncĭ funcționarul unguresc dice, tot *în limba maghiară*: „Pe temeiul declarării d-vóstrĕ, vĕ declar de căsĕtorițĭ“.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

NEAGA.

De *Carmen Sylva.*

(Fine.)

Neaga și tatăl-sĕu în vremea asta ajunsese departe.

Despre Sandu nu vorbiră nicĭ o vorbă. Fiă-care se temea, și Neaga se hotărîse sĕ nu spuie nimic.

Se culcară sub cerul gol. Vlad dicea, că îi plăcea mai mult, de-óre-ce nu vĕduse cerul așa de multă vreme, și nu rĕsuflase bine. Neaga stete tótă nóptea cu brațele crucișate pe după genunchĭ și se gândi, și ér se gândi. Ce se făcuse Sandu? Unde s'o fi dus? Era așa de tînĕr și de frumos, încât nu'l putuseră judeca cu asprime. Trebuiseră sĕ vadă și judecătoriĭ, că se aprinsese, și de aia omorîse. Ast-fel stĕtuse ea din diua aceea în fiă-care nópte și se gândise.

Vlad o vĕdù și îi audì oftatul, dér își aduse aminte de starea sa și că nu putea sĕ însufle nicĭ o încredere copilei sale, de-óre-ce ea audise în tot-déuna de el, că era om rĕu. Nevasta, care îl uitase, nu putuse se'i fi spus ceva bine de dênsul.

In sfîrșit dise:

— Dér ție nu'țĭ pare rĕu, fată, că ai plecat cu mine?

— Mie? Sĕ'mĭ pară rĕu? Ba mulțumesc lui Dumnedeu, că sunt slobodă și că nu mĕ mai cunósce nimenĭ pe lume.

In sfîrșit se crăpà de diuă, ciocârliile cântau de bucurie prin crângurĭ și sórele se ridica cu minunata'i liniște.

— Adĭ vĕd întâi rĕsăritul sórelui de șése-spre-dece anĭ! dise Vlad.

Și oftà și se ivì așa de alb în lumina cea vie a dimineței, încât par'că eșise din mormênt.

— Audĭ tu ciocârlia, întâia ciocârliă, Neago?

Buzele lui cele galbene zimbiră.

— Tu, copilă arsă de sóre, nu scii ce va sĕ dică, sĕ fi lipsit de lumină și sĕ stai închis.

Buzele ei tremurară, și picăturĭ grele de lacrimĭ se iviră între genele ei negre, carĭ se ridicau și se lăsau, ca nisce aripĭ, ca sĕ nu le lase sĕ picure.

— Așĭ voi sĕ te întreb ceva, dise ea în sfîrșit.

Bĕtrânul ascultà, sĕ vadă, de Sandu va vorbi.

— De ce te-a osîndit pe dumnéta?

— Nu 'țĭ-a spus nimenĭ?

— Nu.

— Te-au lăsat sĕ credĭ, că așĭ fi un omorîtor de rĕnd?

Ea dete din cap, că da.

— Am făcut omor pentru o fată nevinovată.

Neaghii îi trecù pe dinaintea ochilor vedenia crimei lui Sandu; par'că se învîrteau tóte, și câmp și pădure. Ascultà istorisirea tatălui sĕu și, după-ce isprăvi, tăcù.

Se făcuse curat nópte în ochii ei, așa de adênc cădù într'ênșii umbra genelor, și se iviră nisce cute așa de amare în colțurile gurei, încât o clipă părù cu dece anĭ mai bĕtrână. Dér inima nu 'șĭ-o deschise.

— Bietul tata! dise ea în sfîrșit.

Pentru întâia óră îi dise tată. Intr'un sat apropiat Vlad căpĕtà ceva parale, pe nisce lucrurĭ făcute de el în ocnă din sare și din lemn în césurile de séră la lumina mică a lămpii. Cu ele cumpărà un cimpoiŭ, cu care era sĕ se hrănéscă de aci înainte amêndoi în viéța lor călĕtóre.

Astfel merseră din sat în sat, Vlad cânta pe la horĭ și Neaga cânta din gură. Une-orĭ ea lucra la câmp și bietul tată-sĕu se mai odihnea nițel. Nicĭ-odată nu se plângea, că nu scia de va avé ce mânca a doua-di, că trăia pe drumurĭ, ca o cerșitóre, și când Vlad îi plângea de milă, da din umerĭ: „Mai bine așa, decât acasă!“

Intr'o di ajunseră într'un sat mare și frumos, care era împodobit ca de nuntă.

Peste tot era mișcare mare și mai cu sémă în fața cârciumei, peste drum de biserică. Pe urmă tótă grămada de ómenĭ se duse la casa miresei. Vlad se puse sĕ se odihnéscă în cimiter, pe o cruce rĕsturnată. Neaga sta lângă el și se uita încruntată la panglicele, carĭ fâlfăiau și la corónele de florĭ. Ea se gândea la cea din urmă horă, la care fusese, și se întrebà singură cu glas mai tare:

— Ajunge cine-va și pentru omor fără precugetare la ocnă?

Vlad se uità la ea.

— Și, rĕspunse el.

— O! dise ea.

Și un fior îi trecù prin corp.

— 'Țĭ-am vĕdut pe Sandu al tĕu.

— 'L'ai vĕdut?

Neaga aprópe strigà vorbele acestea și cădù în genunchĭ lângă Vlad, oftând adênc.

Va sĕ ḑică chiar şi la acest act sĕrbătoresc şi însĕmnat în viéţa lui, creştinul pe care Dumneḑeu l'a lăsat sĕ fiă Român, Slovac, orĭ Sêrb etc. este pus în faţa celui mai nefiresc lucru din lume, că adecă sĕ fiă întrebat unguresce, décă vré sĕ păşéscă orĭ nu la căsĕtoriă cu cutare persónă. Ce se întêmplă însĕ, décă nu pricepe limba unguréscă? S'a îngrijit ministrul, nu vĕ temeţĭ, căcĭ el dispune, ca la casul acesta sĕ aibă alăturĭ un *tălmaciu*, întocmai ca pe la cele judecătorii, ca sĕ-i tălmăcéscă dorinţa şi voinţa mirilor. Până într'atât stăpânirea unguréscă nesocotesce limba nóstră românéscă, încât nicĭ la încheierea căsĕtoriei nu ni-se va da voia, de-a fi întrebaţĭ de slugile ei în limba, care am supt'o de-odată cu laptele măicuţelor nóstre.

Apoi, ca comedia sĕ fiă şi mai mare, tot acest ordin al ministrului de justiţie mai poruncesce, ca respectivii funcţionarĭ ai statului, când încheiă căsĕtoria, sĕ fiă îmbrăcaţĭ în *attilă*, peste care sĕ pórte o *pantlică tricoloră maghiară*, — şi se 'nţelege, că nu vor lipsi nicĭ pintenii. Vom avé aşa-déră dela 1 Octomvre începênd un nou soiu de „preoţĭ“ cu brêne tricolore unguresci, cu pintenĭ şi — décă ei fac parte din seminţia lui Israil — póte chiar şi cu perciunĭ, pentru-ca sĕ se împlinéscă scriptura lui Wekerle-Csáky-Bánffy şi soţĭ, că prémărise-va ast fel „ideia de stat naţional maghiar“!

In Austria merg trebile cam rĕu. Prin căderea vechiului ministeriu şi prin formarea celui nou, lucrurile n'au eşit de loc din văgaşul lor nesigur şi nestatoric. Veste mai nouă din Austria putem aduce *retragerea fostului ministru de finanţe Plener* de pe arena politică. Plener era representant al camerei de comerciu din Eger, pe care o representa de mult în dietă El era şi unul dintre căpeteniile partidei germane unite, care scim, că n'a mai voit sĕ sprijinéscă fostul ministeriu, din pricină, că acesta voia ridicarea unui gimnasiu sloven în Cilli. Plener şĭ-a depus mandatul de deputat în şedinţa de Marţĭ a dietei din Viena.

Turburările în Macedonia nu s'au potolit nicĭ chiar acum. In tot decursul sĕptĕmânei au sosit de acolo scirĭ neliniştitóre. Intre Bulgaria şi Turcia s'au ivit neînţelegerĭ din causa acésta, ba chiar şi Serbia e nemulţămită cu paşii făcuţĭ de Bulgarĭ, carĭ sprijinesc pe sub mână pe rĕsculaţĭ, deóre-ce ea are interese în Macedonia. Acum vine şi fóia ruséscă „*Novosti*“ şi ḑice, că interesele Rusiei cer, ca în Macedonia sĕ aibă drepturĭ egale tóte naţionalităţile, fiind-că Macedonia nu este o ţéră bulgăréscă şi nu póte cădé jertfă lăcomiei bulgare. Datoria Rusiei nu este sĕ sprijinéscă pe Sêrbii din Macedonia, ca în ei pe de-oparte sĕ aibă sprijin, pe de altă parte sĕ ţină pe Bulgarĭ în cuvenitul respect.

Contra Jidano-Maghiarilor.

Marele sfat al representanţilor din Austria, adecă camera din Viena, a ţinut la 3 Iulie n. şedinţă, în care s'a desbătut asupra bugetului. La *cheltuelile pentru afacerile comune* (Austria şi Ungaria), deputatul antisemit Dr. *Lueger* a ţinut o vorbire, în care a tras o ştraşnică săpunelă Jidano-Maghiarilor. Dăm, după foile ce am primit aḑĭ, atât vorbirea deputatului Lueger, cât şi ale celor ce şĭ-au ridicat glasul contra lui.

Dr. Lueger: Am cerut cuvêntul, ca sĕ încetăţenesc în acéstă cameră dreptul, de a ne fi iertat a vorbi şi noi aicĭ despre afacerile comune, cum le este iertat amicilor noştri jidano-maghiarĭ a vorbi în dieta lor. Acésta este cu atât mai de lipsă, cu cât fostul ministru preşedinte n'a voit sĕ rĕspundă la interpelarea prinţului *Lichtenstein* în afacerea Kalnoky-Banffy-Agliardi, prin ceea ce a voit sĕ ḑică, că acestei camere nu-i este iertat a discuta despre afacerĭ comune.

Oficiul de esterne sĕ-şĭ dea silinţa a-se elibera de sub *influinţa jidano-maghiară*, mai ales în Orient. Cum s'ar puté, ca *România* sĕ trăéscă în prietenie cu noi, când scie, că în Ungaria acea partidă are mai mare înrîurinţă, care *asupresce fără cruţare naţiunea română* şi *aruncă în temniţă* pe cei ce luptă pentru binele naţiunei? Cum s'ar puté, ca poporul *sêrbesc* sĕ aibă încredere faţă de noi, când el vede, că în Ungaria domnesce partida, care vré sĕ nimicéscă naţiunea sêrbă? Dér acéstă influinţă jidano-maghiară este stricăciósă şi pentru raporturile nóstre cu Rusia. Influinţa acésta jidano-maghiară s'a valorat şi pe timpul conflictului Kalnoky-Banffy-Agliardi. E un scandal ne mai audit, cum a fost tractat la noi representantul S-tului Scaun şi cum s'a resolvat acéstă afacere. *Ministrul-preşedinte maghiar a învins*, cel puţin a invins formal, însĕ astfel de întêmplărĭ nu este iertat sĕ se repete des, căcĭ altfel Austria îşĭ pierde de tot încrederea înaintea streinătăţii.

In timpul din urmă s'a lăţit vestea, că *finanţele Ungariei* nu mai stau aşa de strălucit, ca înainte. Acesta este un lucru fórte şod. Sub *Wekerle* finanţele Ungariei au înflorit. Credeţĭ dór D-vóstrĕ, că Wekerle a defraudat toţĭ banii Ungariei? O, nu! aicĭ este vorba de-o simplă apucătură jidovéscă; nu de géba partida domnitóre aḑĭ în Ungaria se află în puterea Jidanilor....

Preşedintele: Te rog, sĕ te reţii dela astfel de espresiunĭ.

Dr. Lueger: Până când a fost în interesul Ungariei, ca ea sĕ trécă de ţéră avută, s'au iscodit lucrurĭ fabulóse despre avuţia ei; acum însĕ, că desbaterile nouĕlor cuote sunt în ajun, acest sĕrman stat jidano-maghiar n'are nimic! In vreme ce noi ne hârâim unii cu alţii, Polonii şi Jidano-Maghiarii se aliază şi ne golesc buzunarele, şi e întrebare, décă acéstă *alianţă jăfuitóre*, ne va mai lăsa ceva. Popórele Austriei ar trebui s'o mai slăbéscă cu certa între ele, nu cumva Ungaria, *acest trântor*, sĕ se mai răţoéscă pe socotéla nóstră. Am fi datorĭ, sĕ deşteptăm şi nutrim patriotismul Austriei contra dualismului. Forma de aḑĭ a dualismului nu este iertat se fiă urmarea unei stabilităţĭ; forma acésta a fost stórsă după rĕsboiul austro prusian; **dualismul acesta este urmarea tradărei Maghiarilor**, carĭ în 1866 s'au ortăcit cu Pruşii contra Austriei, şi încă c'un astfel de om din strĕinătate, care nicĭ ideiă n'avea despre raporturile austriace. Chipul în care a fost născut acest dualism, nu ne servesce de loc spre onóre. **Dualismul acesta ni-a umilit pe noi la starea de heloţĭ ai Jidano-Maghiarilor.** Décă Austriacii îşĭ vor da silinţa a-se libera de sub acéstă stare tristă, décă îşĭ vor apĕra vechile tradiţiunĭ, atuncĭ nu-şĭ vor împlini decât datoria. Sperez, că contele *Kielmannsegg*, care a desvoltat atâta energie contra nóstră, a antisemiţilor, va desvolta tot atâta energie şi contra Ungariei....

In Ungaria domnesce partida, care *duce până la infinit corupţiunea alegerilor;* înşelăciunile, corupţiunile lui Bloch (un jidan) sunt o adevĕrată jucăriă în asemĕnare cu ceea-ce face partida liberală din Ungaria pe acest teren; în Ungaria domnesce partida, care vestesce cultul lui Kossuth, care sufere batjocurirea şi stégului austriac şi vătĕmarea armatei; domnesce în Ungaria partida, care apasă fără cruţare pe Germanii din Ungaria, care *vre sĕ pustiéscă pe Românĭ de pe faţa pămêntului, vre sĕ nemicéscă pe Serbĭ şi care înfundă temniţele cu omenii credincioşĭ împĕratului;* e la domniă partida, care ameninţă cu cel mai mare pericol dinastia şi întreg imperiul. (Aprobărĭ vii la antisemiţĭ şi la Cehii-tinerĭ). E datoria nóstră a face tot ce ne stă în putinţă, ca sĕ doborîm acéstă partidă. Suntem datorĭ a sprigini şi a îmbărbăta guvernul, ca *sĕ păşéscă energic faţă de Ungaria*. Drept aceea, recomand spre primire următorul proiect de resoluţiune:

„Sĕ fiă provocat guvernul, ca sĕ păşéscă cu energia contra abusurilor pe tóte terenele vieţii politice şi economice a Ungariei, şi sĕ ocrotéscă contra acesteia interesele regatelor şi ţĕrilor representate în consiliul imperiului“.

Fürnkranz, luând cuvêntul, vorbesce despre raporturile dintre cele douĕ părţĭ ale monarchiei. Intre altele el ḑise, că locul dualismului ar puté sĕ-l ocupe *uniunea-personală*. Décă Austria şi Ungaria s'ar despărţi una de alta, Austriacii ar ajunge în posiţia de a-şĭ întrebuinţa finanţele pentru interese proprii, *la din contră sórtea Austriei este pecetluită*.

Purghardt ḑice, că Ungaria în tóte privinţele păgubesce Austria. Apoi continuă: **Austriei nu-i este iertat sĕ sufere, ca naţionalităţile din Ungaria sĕ fiă asuprite într'un mod aşa de ne mai pomenit.** Sper, că *în curênd va sosi ḑiua rĕsbunărei şi a victoriei umanităţii.*

Kielmannsegg (ministru - preşedinte), luând cuvêntul, îşĭ esprimă părerea de rĕu pentru vorbele, ce le-a ḑis Lueger la adresa Maghiarilor şi a guvernului maghiar. El mai ḑise, că-şĭ ţine de datoriă a susţiné bunele raporturĭ cu guvernul unguresc, dér va ţiné sémă şi de interesele regatelor şi provinciilor representate în dieta imperială.

Scepanovski (raportor) sare în apĕrarea Maghiarilor. Dr. Lueger, ḑise vorbitorul, a împărţit în mod genial popórĕle monarchiei; classele superióre le-a numit trântorĭ, pe cele inferióre muncitorĭ; apoi a împărţit monarchia şi din punct de vedere geografic; Galiţia a pus'o lângă trântorii din Ungaria. Ḑise apoi, că Ungaria s'a suit peste capul Austriei, numai pentru-că popórele de dincolo de Laitha se cértă mereu.

Serbări şcolare.

Dumineca trecută s'a serbat în sala cea mare a gimnasiului român din loc încheierea anului şcolar la şcóla elementară capitală română din Braşov. A luat parte la acéstă serbare un public numĕros. Corul bisericei S.-Nicolae a esecutat mai multe cântărĭ frumóse, ér Venerabilul director al şcólei, D-l *George Belissimus*, a rostit o frumósă cuvêntare ocasională, după care a urmat cetirea classificaţiunilor şi împărţirea premiilor.

Reproducem în estras vorbirea D-lui director Belissimus, care este următórea:

Etă-ne érăşĭ la încheierea unui an şcolar! Ḑiua încheierii anului şcolar este de mare însemnătate: pentru elevĭ şi eleve, pentru părinţii lor, pentru mai marii şcólei, pentru întreg poporul, care a înfiinţat şcóla şi o susţine.

Elevii şi elevele o aştéptă cu nerăbdare, ca sĕ se vadă înaintaţĭ în o clasă mai înaltă. Părinţii o salută cu căldură, décă vĕd în silinţa copiilor lor la învĕţătură şi în deprinderea lor în purtărĭ bune şi frumóse spor deplin mulţămitor. Binefăcĕtorii şi conducĕtorii şcólei o întêmpină cu stimă, décă îşĭ vĕd încununate cu suc-

---

— Biată fată, biată fată! ḑise Vlad încet; dér nu făcù nicĭ o cercare ca s'o mângăie.

In sfîrşit fata ridică capul:

— Jos în ocnă 'l'ai vĕḑut?

— Da. E băiat bun, şi numai la iubita lui se gândea; după vorbele lui am priceput, că de tine vorbea.

— Şi ai plecat şi 'l'ai lăsat acolo?

— Ei, fata mea, nu intri şi nu eşĭ din ocnă când vrei.

— 'L'ai lăsat acolo! ḑise ea érăşĭ, par'că nu putea sĕ gonéscă din minte gândul acesta.

— El e tînĕr, mai un copil. Póte că li-o fi milă de tinereţele lui.

— Dumnéta nu erai tînĕr?

— Nu, căcĭ eram însurat şi aveam copii şi am pândit până am omorît. Sandu al teu a ucis în furie.

— Pentru mine! pentru mine a omorît! se văită Neaga; şi îşĭ încrucişă braţele pe după umerĭ şi se legănă încóce şi încolo chinuită de durere.

Atuncĭ vĕḑù o cétă de flăcăi, carĭ dĕdeau năvală, gătiţĭ cu florĭ şi panglicĭ, cu cămăşile strălucind de albe, bogat cusute cu arnicĭ. Erau veselĭ şi plinĭ de vioiciune.

— Ia ascultă, bĕtrânule cu cimpoiul, vino 'ncóce! Tot trebue sĕ aşteptăm până vine mirésa! Cântă-ne ceva! Tu fată sci sĕ cânţĭ?

Neaga dete din cap, că da.

Vlad începù sĕ cânte, pentru a'i lăsa fetei vreme sĕ'şĭ mai vie în fire, dér flăcăii cereau cântece din gură, şi cu glas încet şi dulce, şi mişcător cântà:

Şi écă nóptea a trecut
Amar plâng la lumina ḑilei,
Rece'i perna pe care odihnă cat
Şi nu găsesc!

Têmplele 'mĭ svîcnesc, inima îmĭ arde,
Sunt mai órbă de plâns,
Pe nimenĭ n'am cărui sĕ mĕ plâng,
Pe nimenĭ sĕ mĕ mângăie.

— Asta prea e jalnic, strigară flăcăii, cântă-ne ceva mai vesel. Na parale!

Ei credeau, că cu banii or s'o înveselésca, dér ea nu era învĕţată sĕ cânte, ca o cerşitóre, şi oftà din greu. Vlad se uità la ea cu grije.

— Ascultă la mine, ḑise el, şi cântă ce cânt eu.

Ea ascultà.

„Frundă verde de alun!....“

— Nu, nu, că tóte cântecele cu „frundă de alun“ sunt jalnice.

Vlad îşĭ umplù cimpoiul şi Neaga cântà:

Frundă verde lemn uscat!
Vedeţi'mĭ căluşelul iute şi mândru,
Vedeţi'mĭ căluşelul roib,
Cum scie sĕ necheze de vesel.
Sĕ cântăm, sĕ chefuim!

Necheză el, căci pricepe,
Că merge la draga inimei!
La draga cu pĕrul negru,
Şi cu ochĭ ca şi cărbunii.
Sĕ cântăm, sĕ chefuim!

Ca trestia de subţire,
Ca ea şi de mlădiósă,
Hi căluţul meu! Hi! hi!
Hi căluţul meu! Hi! hi!
Sĕ cântăm, sĕ chefuim!

Cântà întâi cu vioiciune, pe urmă din ce în ce glasul i-se făcù mai trist. Şi întristarea ei cuprindea şi pe cei carĭ ascultau.

Flăcăii nu'şĭ puteau da séma, de ce fel de simţĕminte le era inima turburată.

Incunjurară pe fată şi unul ḑise:

— Tu eştĭ subţire şi mlădiósă, şi tu ai ochĭ ca cărbunii, tu dragă cu pĕrul negru. Şi vrù sĕ o cuprindă în braţe.

Dér ea se smulse din mânile lui şi îi dĕdù brâncĭ cu atâta ameninţare în ochĭ, încât flăcăul rĕmase înmărmurit.

— Ha! ha! ḑiseră ceilalţĭ rîḑênd, bagă de sémă n'o atinge, că arde.

Se apropiară şi câte-va fete de bĕtrân.

— Ne cânţĭ şi nouĕ un cântec, ḑise una: dér unul aşa înfiorător.

— O da! ḑise Vlad şi cântà unul trist, care se asemĕna cu viéţa, pe care o dusese el.

Când sfîrşì, se auḑiră strigăte de bucurie, şi pocnete de puşcă, şi sunete de vióră.

Venia nunta, în cap cu lăutarii, carĭ cântau neîncetat umblând; pe urmă veniau copii, carĭ aruncau florĭ, flăcăi, fete, pe urmă ginerile călare, încunjurat de alţĭ tinerĭ călărĭ prin prejur, pe urmă căruţa miresei cu şése boi albĭ, cu córne lungĭ aduse, pline de panglicĭ şi de cununĭ de florĭ. Peste tóte ale casei sta mirésa cu fire

cesul dorit ostenelele, ce 'şĭ-le-au pus întru a înlesni şi pe cei mai scăpătaţĭ poporenĭ, sĕ-şĭ împărtăşéscă copilaşii şi copiliţele de binefacerile şcólei lor naţionale. Poporul o întêmpină cu plăcere, întărindu-se în aşteptarea, că cu cât membrii singuraticelor familii, ce îl compun, vor ajunge a fi ómenĭ mai luminaţĭ prin sciinţe, mai stimaţĭ, mai iubiţĭ, mai respectaţĭ, mai demnĭ de încredere prin cugetările, aplecările şi faptele lor religióse, ce şi-le-au însuşit şi în carĭ s'au deprins prin şcólă: — cu atâta va fi şi el mai stimat, mai iubit, mai respectat, mai demn de încredere din partea orĭ şi cui.

Şi ce l'-ar putê pe popor însufleţi la o mai mare încredere în reuşita lui, decât vĕdênd, că îi sporesce la numĕr o inteliginţă harnică, care sĕ-l pótă ajuta în lupta lui pentru a-şĭ croi o sórte mai bună?

Aşa este! Dér óre diua acésta a încheiării anului şcolar 1894/5 cu elevii şi cu elevele şcólei nóstre elementare capitale aduce-va cu sine ceva atât de îmbucurător, încât sĕ o pótă cei interesaţĭ întêmpina cu dragoste şi cu încredere în viitor?

Acésta se va putê vedê din următórele: In acest an şcolar s'au folosit de şcóla nóstră elementară capitală 638 de şcolarĭ: 402 copii şi 236 copile din acéstă parochiă, precum şi din alte părţĭ locuite de Românĭ. Sporul, ce 'l-au arătat cu elevii şi cu elevele lor învĕţătorii, a mulţumit marele pretensiunĭ ale controlei din partea autorităţilor nóstre şcolare. Dintre elevĭ şi eleve s'au aflat 80% vrednicĭ de înaintat în clasă mai înaltă.

Acest an şcol. a fost aşa-dér îmbucurător, căcĭ din succesele lui putem vedê, că poporul nostru a ajuns la acel grad de desvoltare intelectuală, încât îşĭ stiméză şcóla sa, o iubesce şi o îmbrăţişéză, ca pe cel mai puternic mijloc al înaintărei sale în bunăstare şi fericire.

Şi tóte bunĕtăţile acestea sunt resultatul ostenelelor prea vrednicilor binevoitorĭ, binefăcĕtorĭ şi conducĕtorĭ ai poporului nostru, spre a-l scóte din întunerec la lumină, spre a-l ridica din decădere la demnitatea străbună.

Cine ar fi putut crede la anul 1854, când s'a isprăvit zidirea acestui gigantic edificiu, că în anul 1870 el va fi prea îngust pentru numĕrul elevilor frecuentătorĭ şi că On. Eforiă se va vedê silită a mai clădi lângă el şi despărţĕmêntul de către strada Prundului? Cine ar fi putut crede la anul 1871, când s'a isprăvit de zidit acest despărţĕmênt, că şi el în curênd va deveni aşa de mic, încât la a. 1888 vor trebui sĕ-l părăséscă clasele de fetiţe şi sĕ se întroducă în edificiul vecin, cumpărat şi adaptat pentru acest scop; şi cine ar fi credut, că la anul 1895 se va vedê On. Eforiă silită a pune la cale clădirea unui nou edificiu pentru elevii şcólei elem. capitale, ca ast-fel sĕ pótă deschide loc mai larg în acest edificiu pentru elevii şcólelor medii, al căror numĕr încă a crescut şi s'a mărit fórte?!

Bărbaţilor, carĭ cu atâta dragoste, cu atâta bunăvoinţă şi silinţă au lucrat şi lucră la desvoltarea acestor şcóle, ca sĕ pótă cuprinde în sînul lor pe fiiĭ şi pe fiicele Românilor din orĭ-care parte ar veni, avem sĕ le datorim recunoscinţă profundă din partea fiă-cărui Român.

Ér voi, iubiţii mei elevĭ şi eleve, carĭ v'aţĭ silit la învĕţătură, aţĭ urmat poveţelor celor bune ale părinţilor şi învĕţătorilor voştri punênd mare preţ pe numele vostru bun, veţĭ primi călduróså dragoste din partea părinţilor voştri, veţĭ fi iubiţĭ şi lăudaţĭ din partea On. Domnĭ şi onor. Dómne, carĭ au venit aicĭ, ca sĕ afle ce spor aţĭ făcut şi cum v'aţĭ purtat.

Aceia însĕ dintre voi, carĭ şi-au pătat numele cel bun prin neascultare de părinţĭ şi de învĕţătorĭ, prin lenevire la învĕţătură şi prin alte fapte rele: — nu vor fi nicĭ iubiţĭ, nicĭ lăudaţĭ de nimenea, ci huliţĭ de toţĭ, câţĭ îi cunosc.

Astfel va fi astădĭ plata vóstră pentru ceea ce aţĭ lucrat în acest an scolar spre binele vostru!

Dela cei ce au fost până acum nechibzuiţĭ, aştept, ca de acum înainte sĕ-şĭ vină în fire, sĕ imiteze pe cei bunĭ şi sĕ întrebuinţeze bine timpul, silindu-se în viitor la învĕţarea lecţiunilor şi la deprinderea în purtărĭ bune şi frumóse. Dela cei ce au fost însĕ până acum silitorĭ la învĕţătură aştept sĕ urmeze tot aşa şi în viitor.

Ér vouĕ, celor ce eşiţĭ acum din clasa a patra, vĕ recomand, ca intrând în scólele medii, séu la învĕţarea vre-unei meserii, acolo sĕ vĕ mai măriţĭ silinţa la învĕţătură şi la deprinderea tot mai cu temeiu în fapte religióse morale, ér când veţĭ ajunge la etatea de a vĕ conduce de voi înşi-vĕ, sĕ nu crédă care-va dintre voi, că atuncĭ n'ar mai avé lipsă de poveţele şi de dojenele mai marilor sĕi. Cel ce începe a nu mai primì poveţele, orĭ dojenele mai marilor sĕi, uşor se abate de pe cărarea, ce duce la adevĕrata fericire şi aşa: étă-l cădut în braţele peirii, cum cade în ghiarele uliului porumbelul rĕtăcit!

Mare putere are în sine silinţa la învĕţătură în unire cu numele cel bun. Acestea fac sĕ ese din copii bărbaţii de valóre ai unei naţiunĭ, ér faptele folositóre ale acestora nu rĕmân nerecunoscute de naţiunea lor.

Incheind, mulţămesc Rev. D-nĭ Protopopĭ pentru conducerea esamenelor publice cu elevii şi cu elevele acestor scóle. (La copii a presidat Rev. D. Prot. *Vasilie Voina*; la copile Rev. D. Prot. *Bartolomeiu Băiulescu.*) Mulţămesc On. Eforii şi On. Delegaţiunĭ ale scólelor nóstre centrale pentru marea înlesnire, ce au făcut'o poporenilor noştri celor scăpătaţĭ pentru a-şĭ putê trimite copilaşii şi copiliţele la scólă, scutindu-i de plata didactrului şi a taxei scolare. Mulţămesc On. Comitet parochial al bisericei St. Nicolae, On. Comitet al Reuniunii bravelor femei române din loc şi celor-lalţĭ prea domnĭ binefăcĕtorĭ pentru ajutorul cel mare, ce l'au făcut poporenilor noştri celor scăpătaţĭ, îmbrácându-le astă iérnă copilaşii şi copiliţele cu vestminte căldurése, ca sĕ pótă cerceta scóla fără întrerupere. Mulţămesc, în fine, tuturor Prea stim. D-nĭ şi Dómne, carĭ interesându-se de progresul tinerimii nóstre scolare, au bine-voit a ne onora cu presenţa la acéstă festivitate.

Declar anul scol. 1894/5 de încheiat. Anul şcol. 1895/6 va începe cu 1-a Septemvre st. v.

Ce-i cu Reuniunea învĕţătorilor sătmărenĭ?

Sătmar, 1 Iulie n. 1895.

Stim. D-le Redactor! Ca membru în comitetul central al Reuniunei învĕţătorilor românĭ gr. cat., aparţinĕtóre părţilor Sătmărene-oradane, luasem parte la şedinţa ţinută în 27 Maiŭ n. c. în Careii-marĭ, unde cu multă durere a trebuit sĕ constat, că reuniunea nóstră şi acum, după un trecut de un deceniu şi jumĕtate, se află, în privinţa activităţii sale, tot în starea primitivă dela început.

Şi de unde acéstă stagnare? — Deacolo, că parte adunările generale ale Reuniunei, parte cele filiale, nu se ţin regulat. Convocând preşedintele Reuniunei adunarea comitetului, unii dintre d-nii preşedinţĭ ai cercurilor filiale nicĭ măcar atâta n'au făcut, ca sĕ trimită o dare de sémă despre activitatea filialelor, cu atât mai puţin sĕ ia parte activă la adunare. Intre aceştia se află, cu durere trebue s'o spun, chiar preoţĭ aleşĭ, dela carĭ la aşa ceva nu ne putem aştepta, ca d. es. d-l paroch Vasile Leşan din Sân-Miclăuş, d-l Dionisiu Bran din Ardusad etc.

Mai caracteristică mi-s'a părut o referadă a d-lui *Mihail Cinca*, protopopul Supurului-inferior şi Mădăraş, prin care voind a-şĭ scusa absenţa, ridică în contra învĕţătorilor nisce acusaţiunĭ, ce taie adânc în onórea şi caracterul corpului didactic românesc.

Etă pe scurt cuprinsul acestei dărĭ de sémă a D-lui protopop Cinca:

Ca preşedinte al cercurilor filiale Mădăraş şi Supurul-inferior, d-sa spune, că dela ultima adunare generală, ţinută în Borlescĭ nicĭ o adunare filială în districtele amintite nu s'a ţinut, şi acésta parte din causa multelor ocupaţiunĭ ivite cu salarisarea învĕţătorilor, parte „pentru presia, ce îndurăm cu toţii din partea guvernului unguresc faţă de adunările nóstre române de orĭ-ce calitate, stând în adunare la spatele nóstre gendarmĭ şi poliţai, ca scăpându-se cutarele emoţionat a grăi ce stăpânirei nu-i convine, adunarea sĕ fiă disolvată cu batjocură, ba póte pe unul séu altul sĕ-l şi aresteze." După acésta continuă astfel:

„De-altcum suntem cu priveghiare neadormită faţă de tréba învĕţămêntului, scólele nóstre în tot anul le-am visitat şi am ţinut esamene în tóte scólele din ambele districte, şi încă cu succesul dorit, escepţionând vre-o trei scóle, ai căror învĕţătorĭ fără chiămare nu sunt de Dómne-ajută şi pe carĭ Ven. Ordinariat, după mai multe arătărĭ şi informaţiunĭ, tot îi mai sufere în staţiunile lor, — şi carĭ numai plata, de care în adevĕr se află a fi nevrednicĭ, o *urgitéză pe la inspectorii regescĭ, calumniând pe preoţii-directorĭ ca pe nisce contrarĭ ai „ideii de stat maghiar"*, *numindu-i în recursele lor „Dakista papp"*, ér despre acéstă aserţiune sunt gata a vĕ arăta şi documente.

„Decĭ tocmai acest conflict, ce se ivesce între unii preoţĭ şi învĕţătorĭ, e causa, că eu cu ocasiunea visitaţiunei protopopescĭ nu putui mijloci la fraţii preoţĭ condistrictualĭ, în înţelesul provocărei Ven. Consistoriu de dto 16 Noemvre 1894, ca sĕ participe şi materialicesce la înaintarea scopului folositor al reuniunei învĕţătorilor din părţile nóstre...

„De-órece d-nii învĕţătorĭ, cu desconsideraţiune voind a se emancipa de sub ordinaţiunea forului competent eclesiastic, *pe ascuns lucră tot în contra instituţiunilor eclesiastice, fiind gata de-a preda şcólele nóstre confesionale şi naţionale în şcole de stat, linguşindu-se pentru plată şi onorar „mint jó hazafiak"* pe la inspectorii reg., carĭ precum e evident, sunt duşmanii şcólelor nóstre confesionale naţionale.

„Mulţămită însĕ lui Dumnedeu şi laudă celor mai mulţĭ învĕţătorĭ, carĭ întru adevĕr, cunoscêndu-şĭ înalta lor chiămare, lucră fără ostenélă întru luminarea elevilor lor spre binele şi gloria naţiunei nóstre române, în sensul strict, şi nu se plângăresc mereu, că nu pot trăi, ci din contră sunt gata în tăcere a suferi multe lipse materiale, numai ca sĕ vadă înflorirea naţiunei lor mult iubite şi înaintarea în tóte ramurile recerutelor sciinţe prescrise pentru şcólele nóstre poporale".

Acésta este hârtia d-lui protopop Mihail Cinca. Din îngrijirile esprimate în ea rĕsuflă mult sentiment românesc, care numai spre onóre póte servi unui preot şi protopop român.

Dér în faţa acestor grele învinuirĭ la adresa învĕţătorilor, fiă-mĭ şi mie ertat a întreba pe Mult On. D-n protopop Cinca, că óre pentru ce în diua de Crăciunul unguresc *d-sa adusese jertfă lui Dumnedeu cu* **o predică recitată în limba lui Arpád,** *er pe cantor-învĕţătorul Ioan Pop îl silà acuma la bĕtrâneţe*, în contra tipicului, *sĕ cânte* **„A te születésed Kristus Istenünk"**, în **loc de „Nascerea Ta Christóse, Dumnedeule"**? Óre d-sa, prin asemenĭ criminale călcărĭ ale tipicului, cui s'a linguşit?

---

lungĭ de betélă pe cap, carĭ sclipeau în sóre de te orbea. Era frumósă şi veselă, dér de modestie trebuia sĕ-şĭ ţie ochii plecaţĭ. Totuşĭ une-orĭ scăpa de sub genele'i lungĭ câte-o privire fericită. In jurul ei se aflau fete, carĭ rîdeau, şi socrul şi sócra, el cu brîul lat, ea cu marama cusută cu fir de aur.

Flăcăii se opriră, ginerele sări jos, ca sĕ ajute miresei, sĕ cobóre din căruţă.

— Nu uita, când îi trece în biserică pe lângă mine, sĕ tragĭ cu piciorul, ca sĕ mĕ mărit şi eu peste an, îi şoptì o fată.

Neaga întorsese spatele spre nunta veselă şi bogată, şi da încet cu vêrful piciorului într'o piétră, încruntându-se, pe când bĕtrânul strîngea banĭ.

Strînsul de banĭ era pentru dênsa otravă şi venin, şi ar fi dorit, de s'ar fi putut, sĕ'i arunce.

Acum i-se părù, că nunta trecuse, şi întórse capul tocmai când sărise mirésa pe pământ.

Atuncĭ dete un ţipet tare şi înbrâncind mulţimea se repedì la ginere.

— Radule! Radule, frate! bine că te-am găsit. Tată! Vino 'ncóce, tată!

Se întórse repede înapoi şi trase după ea pe bĕtrân.

— Uite Radu, feciorul dumitale! Acum am scăpat. N'are sĕ ne mai atingă nicĭ o suferinţă. O, Radule! Ce noroc pe noi!

Dér se oprì, căcĭ Radu sta nemişcat şi nu dise o vorbă.

Mirésa se uita când la unul, când la altul, şi pe urmă zimbì cu batjocură.

— Ce, Radule, tată şi soră îţĭ sunt cerşitoriĭ ăştia?

Radu făcù o mişcare, par'că ar înghiţi ceva; apoi dise:

— Eu nu cunosc pe bĕtrânul ăsta.

— Pe mine nu mĕ cunoscĭ, dise Vlad, aşa e, dér pe Neaga, pe sora ta, n'o cunoscĭ?

Radu tăcù.

— Ce, Radule, strigà mirésa, m'ai minţit pe mine, pe Iléna ta? Spusu-mĭ-ai tu, că eştĭ fecior de cerşitor, orĭ fata nu e sora, ci iubita ta? Spune. 'I-ai făgăduit sĕ o iai de nevastă, şi pe urmă ai gonit'o, ca sĕ mĕ iai pe mine, fiind-că sunt mai bogată?

Radu făcù o sforţare puternică şi dise:

— N'o cunosc.

— O, Radule! strigà Neaga, laşĭ pe sora ta sĕ fiă batjocorită?

— Tu umbli pe drumurĭ şi cânţĭ pentru parale, dise Ileana, mult mai roşie decât sulimanul, ce avea pe obraz.

— Umblu pe drumurĭ şi cânt pentru parale, şi nu mĭ-e ruşine! dise Neaga cu o mândrie, de pare că avea o corónă de dăruit.

Ţĕranii murmurară, ţinênd cu ea.

— Eu nu intru în biserică, Radule, până ce n'oĭ sci, de eştĭ orĭ nu rudă cu cerşitorii ăştie!

— Iţĭ spusei, că nu-i cunosc!

De-odată fulgerà şi tunà cu sgomot mare. Nimenĭ nu băgase de sémă norul de furtună, căcĭ toţĭ steteau încă în lumina sórelui. Se cruciră toţĭ, dér nu fugiră.

— Radule! dise Vlad, eu bucuros mĕ depărtez şi mĕ duc în lume, décă cunoscĭ pe sora ta şi o iai la tine.

— Ba de loc! dise Ileana rîdênd într'un chip sĕlbatec. Bine, las' că vĕd eu, că ţi-e iubită. Tu fată, ai vrut sĕ-l vedĭ în diua lui de nuntă şi sĕ mi-l răpescĭ. Ia-ţi-l şi învaţă-l cerşitul şi cum sĕ cânte cu cimpoiul.

— Radule! dise Vlad, ca din mormênt, Radule, spune adevĕrul, orĭ îl spun eu.

Pe Radu îl trecuse sudorile.

— Eu n'am de-a face cu fata asta.

— Aşa? dise Vlad, atuncĭ ascultaţi-mĕ: Eu es din ocnă şi fata mea, care, cum m'a vĕdut, nu s'a codit şi a plecat cu mine, măcar că sunt ocnaş, şi cântă pentru parale, măcar că avea cu ce trăi la tat-sĕu vitreg. Dér tu, Radule, fiiul meu, tu sĕ fi blăstĕmat pe vecĭ! Casa sĕ ţi-se prefacă în cenuşă, câmpiile sĕ ţi-se pustiéscă, puţurile sĕ-ţĭ sece, vitele sĕ-ţĭ móră şi, de-i avé vre-un fecior, sĕ-ţĭ facă de nouă-orĭ mai mare ruşine, decât ce am îndurat eu şésespre-dece anĭ în ocnă, ér în césul morţei nicĭ o mână sĕ nu-ţĭ dea o picătură de apă. Nevasta ta sĕ te înşele şi sĕ te părăséscă; pe ce vei pune mâna, sĕ fiă otrăvit, şi nimenĭ sĕ nu te scape de blăstĕmul tatălui tĕu!

Erăşĭ se audì un tunet, care părù, că se rostogolesce de-a tot lungul cerului.

Nu vréu sě iau în apěrare pe învěţătorii pěcătoşĭ, dér totuşĭ, în interesul bunului nume al învěţătorilor românĭ, aşĭ dori, ca asemenĭ învinuirĭ sě nu se facă aşa în general, ci sě arate cu numele pe cei ticăloşĭ, carĭ se fac vêndětorii neamului lor, pentru-ca sě-i scim şi sě-i huiduim dintre noi ca pe nisce oi rîióse, ér nu din causa lor sě sufere numele bun al întregului corp didactic român.

Apoi nicĭ multele ocupaţiunĭ, nicĭ frica de gendarmĭ şi poliţai nu póte sě scuse neactivitatea filialelor de sub conducerea D-lui protopop Cinca. Toţĭ avem ocupaţiunĭ multe şi toţĭ stăm sub aceleaşĭ presiunĭ ale guvernului şi organelor sale, prin urmare toţĭ Românii dintre Tisa şi Carpaţĭ ar trebui sě stea cu mânile în sin şi sě nu mai facă nimic „de frica gendarmilor". Acésta însě nu merge. Păstorul bun îşĭ pune sufletul pentru oile sale, ér preotul brav, când e vorba de eserciarea unui drept legal al credincioşilor sěi, n'are sě se témă nicĭ de zăvórele temniţei, nicĭ de baionetele gendarmilor. Noi trebue sě ne facem datorinţa şi sě luptăm pentru ce-i al nostru, ér cel ce luptă vitejesce nu-i iertat sě se témă de glónţe.

Intre cei ce desvóltă mai mare zel pentru înaintarea Reuniunei nóstre, amintesc cu plăcere numele vrednicului paroch din Vetiş, Vasile *Ardilean*, apoi Ludovic *Marcuş* paroch în Mădăraş, N. *Şuta* paroch în Moftinul mic şi alţii. Onóre lor!

Un membru.

SCIRILE DILEI.

— 23 Iunie.

Esamene preparandialĭ în Gherla. Ni-se scrie, că esamenele cursualĭ la preparandia din Gherla s'au ţinut în 15 şi 19 Iunie n. c., anume în 15 cele ordinare, ér în 19 cele pentru privatiştĭ. Afară de trei, carĭ au fost relegaţĭ la repeţirea esamenului, toţĭ ceialalţĭ au reuşit cu succes îndestulitor. Mai riguros a fost *esamenul de cualificaţiune*, la care dintre 27 învěţători *au reuşit numai 16 cu prima, ér 11 au fost respinşĭ.* Esamenele au fost conduse de d-l canonic Ioan *Papiu*, ca director preparandial, fiind de faţă şi inspectorul ung. de şcóle Simon Béla.

—o—

Rêvna de maghiarisare a unor „patrioţĭ" a ajuns până la acea neruşinare, încât cu puterea falsifică chiar şi numele proprii de persóne. Ast-fel ni-se scrie din *Betlean*, în comitatul S.-Dobâca, că dascălii ungurĭ dela şcóla de stat de-acolo nu se mulţumesc numai cu maghiarisarea numelor copiilor nemaghiarĭ, carĭ au nenorocirea de-a cerceta acea şcólă, ci s'au apucat sě maghiariseze chiar şi numele învěţătorului român dela şcóla confesională din Betlean, pe care, din *Ioan Diugan*, l'au botezat pe ungeresce „*Gyugán Janos*". D-l Diugan funcţionéză şi ca catechet *fără plată* pentru şcolarii românĭ dela şcóla statului. Cu atât mai mare este dér obrăznicia şoviniştilor dascălĭ unguresci, carĭ în loc de rěsplată, s'au apucat sě-i batjocuréscă în asemenea mod chiar şi numele, cu tóte că d-sa de mai multe-orĭ a protestat în contra acésta, cerênd sě i-se scrie numele aşa, precum îi este, adecă *Diugan*, ér nu „Gyugán". Românii, orĭ de câte-orĭ au de-a face cu asemenĭ maghiarisatorĭ obrasnicĭ, sě fiă cu mare băgare de sémă şi sě nu sufere a li-se schimosi numele pe unguresce; hârtiile oficióse, citaţiunile şi orĭ-ce protocóle orĭ alte hârtii publice séu private, sě nu le subscrie orĭ priméscă, décă numele nu le sunt scrise tocmai aşa, cum se subscriu ei. Altfel ne vom pomeni, că ticăloşii aceştia ni-au răpit şi numele, pentru ca mai apoi sě pótă dice, că şi noi am fi de viţă asiatică.

—o—

Slovacĭ în Praga. In 2 Iulie séra au sosit în Praga óspeţii slovacĭ, aprópe 100 persóne, carĭ sub conducerea advocatului Andrei Halas din Turoţ-St.-Mărtin au mers sě visiteze esposiţia etnografică ceho-slavă. Ei au fost primiţĭ cu mare căldură de publicul boem. Când trenul a întrat în gară, au fost salutaţĭ cu puternice strigărĭ de „Slava" şi „Nazdar". Mai ales vagonul în care se afla Svetozar Hurban Vajansky a fost încunjurat de public, Hurban a fost fórte cordial salutat. In vestibul óspeţii au fost primiţĭ de studenţĭ, carĭ au oferit damelor buchete de florĭ. Séra a fost mare intrunire în onórea Slovacilor.

—o—

Monument maghiar pe Têmpa. In şedinţa comunală de Mercurĭ s'a discutat şi cererea ministrului-preşedinte, ca comuna Braşov sě'şĭ dea învoirea de-a se ridica unul din cele 7 monumente proiectate din incidentul mileniului în vêrful Têmpei. Au vorbit în contra Dr. C. Lurtz şi Dr. A. Mureşianu; ér pentru împlinirea cererii ministrului au vorbit d-nii adv. Schnell şi Dr. Zakarias. In fine după o lungă desbatere s'a primit propunerea lui Schnell, ca în principiu sě se dea concesiunea. Saşii moderaţĭ sprijinind acéstă propunere au reuşit cu o mică majoritate.

—o—

Socoliştii boemĭ. Dumineca trecută au visitat esposiţia etnografică din Praga „socoliştii" boemĭ, adecă societăţile gimnastice cehe din tótă ţéra. In faţa statuei sf. Wenzel gimnasticii boemĭ au fost salutaţĭ de preşedintele esposiţiei Dr. Vladimir conte *Lazansky* printr'un discurs însufleţit: „Ca şi şoimul (sokol), care se ridică în regiunile înalte, este şi socolismul opera nisuinţelor ideale. Idea socolistă chiamă flórea bravilor noştri bărbaţĭ pe locul de eserciţiu, ca aicĭ sě-şĭ întărésca corpul, căcĭ numai un corp armonic desvoltat corespunde ideii creatóre a perfecţiunei omenescĭ. Prin gimnastică se creéză un spirit sănětos într'un corp sănětos, şi reuniunile „sokoliste" au scopul de a lăţi acest spirit în naţiune, spiritul libertăţii, egalităţii şi frăţietăţii, care légă tóte păturile poporului într'o falangă; spiritul muncei statornice, care nu se obosesce după primele nesuccese; spiritul vitejiei, pe care amicul se póte rădima şi de care inimicul se teme; *spiritul disciplinei*, care însémnă *arta de a sci tot aşa de bine asculta, ca şi porunci, şi de a-şĭ subordona propriile sale interese unor idei mai marĭ.* In sensul acesta „sokolul" întregei naţiunĭ se arată, ca incorporarea nisuinţelor nóstre naţionale. Viitorul este numai a celor tarĭ! „*Tuqme se!*" Acéstă devisă duce la *încrederea în propriele forţe*, şi cu acéstă devisă s'a creat şi esposiţia nóstră, prin propriele nóstre puterĭ, fără de nicĭ un ajutor strěin"..... Discursul acesta a fost salutat de strigările cele mai însufleţite de „nazdar" ale mulţimei.

—o—

Esamen. In *Internatul Dómnei Maria Belu* din loc se vor ţiné esamenele *Joi*, în diua SS Apostolĭ Petru şi Paul, după amédĭ la 3 óre.

Scirĭ telegrafice.

Belgrad, 5 Iulie. Regele a primit demisiunea cabinetului şi a însărcinat pe ambasadorul din Viena Simicĭ cu formarea unui ministeriu de coaliţiune.

Paris, 5 Iulie. Preşedintele Ligei din Bucurescĭ, V. A. Urechiă, a adresat către membrii conferenţei interparlamentare provocarea, ca sě nu se învoiéscă a se ţiné adunarea în anul 1896 în Budapesta.

Esamene la sate.

Făgăraş, 30 Iunie n 1895.

Adĭ am luat parte la esamenele şcólelor nóstre românescĭ din Făgăraş. Inceputul l'a făcut şcóla română greco-orientală, al cărei învěţător, d-l *Ión Berescu*, ne-a mulţămit peste aşteptare. Esaminarea şcolarilor, împărţiţĭ în patru despărţěminte, s'a început încă înainte de amédĭ, după sf. liturgiă, la 9 óre. Ca delegat din partea comitetului parochial a fost D-l protonotar comitatens Ión Turcu.

Esamenul, ţinut în presenţa tuturor învěţătorilor gr. or. din tractul Făgăraşului, carĭ se adunaseră pentru anul acesta aicĭ, a succes fórte bine. Rěspunsurile precise, acurate şi bine pronunţate ale tuturor elevilor, în genere, a făcut cea mai bună impresiune asupra ascultătorilor, între carĭ am vědut şi câte-va dame. Biserica, în care s'a ţinut esamenul, nu încăpea pe toţĭ doritoriĭ de a asculta frumósele rěspunsurĭ; şcolarĭ au fost la acéstă şcólă 71.

D-l Berescu are un metod bun, ceea ce a dovedit şi succesul esamenului. Istoria, geografia, fisica etc., s'au propus destul de pe larg. Cantul de-asemenea. In privinţa acestuia a-şĭ face totuşĭ observarea, că pentru-ce óre lasă D-l Berescu cântările bisericescĭ în urma poesiilor lumescĭ? Cel puţin la esamen d-sa aşa a făcut.

Şcolariĭ cântă frumos; a plăcut mult poesia: „Despărţirea Basarabiei," apoi: „Merge móra pe părău" etc., carĭ sunt dovadă de interesul învěţătorului.

D-l protonotar Turcu a ţinut la urmă o vorbire acomodată, accentuând cu deosebire lipsa urgentă de-a îmbrăţişa şi noi Româniĭ meseriile, căcĭ numai aşa vom lucra pe séma nóstră propriă. Intre şcolarĭ s'au împărţit premiĭ în banĭ.

Esamenul s'a sfîrşit la óra 1 după prând, când s'a trecut mai departe la desbaterea punctelor din programul adunărei generale a Reuniunei învěţătorilor românĭ gr. or. din protopresbiteratul Făgăraşului.

D-l Berescu póte fi mândru de resultatul acestui esamen.

La 3 óre d. am. a urmat esamenul la şcóla română gr. cat., al cărei nou învěţător este d-l *Ión Stroia.*

Esamenul s'a ţinut în frumósa şcólă română gr. cat. din strada Braşovului, în presenţa D-lui Vicar Basiliu Raţiŭ, Dr. Andrei Micu, Dr. Niculae Motoc, N. Cosgarea căp. pension. şi alţĭ mulţĭ onoraţiorĭ, precum şi multe dame.

Pe păretele frumos împodobit din fund era scris cu litere din frunde de stejar: „*Non multa, sed multum*". Putea sě fiă scris şi românesce. Destul, că d-l învěţător Stroia, care a început aşa dicênd în pajişte, ni-a dat bune dovedĭ de reuşită. Şcolarĭ, aprópe toţĭ micĭ începětorĭ, au fost 60. Causa acestei stărĭ este de-a se căuta în împrejurarea, că şcóla e cam departe de centrul oraşului, din care causă o parte din şcolarĭ au cercetat şcóla română gr. or., ér alţiĭ au cercetat chiar şi şcóle streine.

Metodul d-lui Stroia e probat. Frumosul început, cu nisce copilaşĭ de tot micĭ, ne dă nădejde, că-i va atrage în viitor pe toţĭ elevii, carĭ se ţin de acéstă şcólă. Părinţiĭ aştéptă mult dela d-l Stroia, care în parte ni-a arătat, cum scie începe lucrul înţelenit. Inainte numai!

D-l vicar, încheind anul, a îndemnat pe şcolarĭ sě cerceteze şcóla bărbătesce, ér pe părinţĭ sě-şĭ dea copiiĭ la şcólă, căcĭ numai aşa vom puté sta faţă cu multele lipse, ce întîmpinăm în viéţa de tóte dilele.

S'au împărţit şi aicĭ premii. Invěţătorul póte fi mângăiat, că în câte-va lunĭ de pe urmă a pus un aşa frumos temeiŭ la noua muncă.

M.

O întrebare sinceră şi o propunere*)

către d-nii învěţătorĭ din Transilvania şi Ungaria.

„Dascăliĭ sunt singura armată,
pe care o recunósce civilisaţia".
Marele poet al Francieĭ: *Victor Hugo.*

Sunt stăpânit de o ideĭe, pe care de maĭ mulţĭ anĭ o frământ în mintea mea şi o încăldesc în inima mea. Acum credêndu-o ajunsă la deplină

*) Tóte diarele române din Austro-Ungaria sunt rugate a reproduce propunerea acésta.

Toţĭ se depărtară cu gróză de bětrân şi de fiiul blăstěmat, care căduse în genunchĭ.

Bětrânul se întórse şi se sprijinì, greu ca plumbul, pe uměrul Neaghii; vijelia, care începuse, îi sbura barba, făcea sě fluture vestmintele fetei şi 'i înfăşura pe amêndoi într'un nor de praf des, care nu se risipì, până ce nu începù a ploua cu găleata, când Vlad şi Neaga se făcuseră de mult nevěduţĭ. Radu îngenunchià singur şi părăsit, căcĭ nimenĭ nu vrea sě aibă de-a face cu un om blăstěmat.

Pe Ileana o duseră într'o casă, ţipând şi plêngând, rupêndu-şĭ beteala cea scumpă, pe care o călca în picióre, smulgêndu-şĭ pěrul. Toţĭ judecară, că arătase o mare şi adêncă mâhnire.

— Dér cine o pusese sě se amoreseze prea din cale afară de Radu, despre care nu scia nimenĭ cine era şi de unde venea? Audĭ, băiat de ocnaş! Ce ruşine! Aşa e, când nu te măriţĭ cu flăcău din satul těu, şi când eştĭ rěsfăţată de părinţĭ. Ar fi trebuit s'o bată tată-sěu şi s'o încuie în casă, că aşa nu s'ar fi întêmplat necazul ăsta!

Astfel vorbiau între dênşii, în vreme ce Radu căuta adăpost în tinda bisericei, pe care dascălul o încuiase repede, ca sě nu intre în ea. El se gândea, ce are sě se facă de acum, încătrău s'o apuce, pentru-că fiă-care o sě-l ocolésca.

Atuncĭ se audiră nisce paşĭ repedĭ prin întunericul furtunei, şi un alt tîněr se apropie de biserică. Intâi se spărià, când vědù pe Radu, dér pe urmă se apropià de dênsul şi-i dise:

— Rogu-te, pentru numele lui Dumnedeu, fii bun şi nu mě spune, am fugit din ocnă şi nu sciu unde sě mě ascund!

Tîněrul acesta era Sandu, care vorbea şi sta, fără ca sě bănuéscă, pe locul unde cu puţin înainte fusese Neaga.

— M'au închis fără sě fiu vinovat, nu sunt vre-un nelegiuit, nu-ţĭ fiă frică de mine.

— Cum sě-ţĭ ajut, dise Radu, căcĭ şi eu sunt isgonit şi nu sciu încătrău s'o apuc. Mai curênd ţĭ-ar puté ajuta o fiară sělbatică, decât mine! Colo sus e drumul spre munte, drum greu printre stâncĭ, acolo nu te găsesce nimenĭ. Altă povaţă nu sciu sě-ţĭ dau.

Sandu plecà repede, fără sě mai aştepte alt-ceva, şi cu ajutorul nopţei se străcurà în locuinţa sa, ca sě-şĭ adune şi sě 'şĭ ia cu dênsul mult-puţinul, ce avea, şi sě péră din sat.

Peste munţii cei înalţĭ domnea o linişte solemnă. Un cioban tîněr, cu cămaşa cenuşie şi cu căciula înaltă pe cap, sufla în bucium, altul îi rěspundea cu vocea şi cu fluerul, cântând o doină dulce şi tristă, de cele după carĭ nu mai pot recruţii când o aud, căcĭ le aduce aminte de munţii lor.

Un schit mic sta acăţat pe stâncĭ, ca un cuib de vultur. Din el eşì un călugăr tîněr în vestmênt lung şi bătù tóca, ocolind biserica şi schitul cel mic. Tóca e o scândurică lungă şi subţire, pe care baţĭ cu un ciocan de lemn în deosebite locurĭ într'un tact hotărît, astfel că ese un fel de melodie. Obiceiul chiămărei spre a aduna pe călugărĭ vine din timpul stăpânirei Turcilor, când nu era voie sě tragă clopotele. După ce isprăvì sě tóce, se suì în clopotniţă şi trase clopotul; după aceea eşiră călugăriĭ de prin chiliĭ şi se têrîră spre biserică, mulţĭ dintr'înşiĭ fórte bětrânĭ, cu bărbile albe, lungĭ şi cu věłurĭ negre peste potcapiurile înalte. In urma lor se ivì un om, care urca încet şi cu greu. Era Vlad, care îmbětrânise de tot şi slăbise; Neaga îi ajuta sě urce.

— Ah! fata mea, mor de ostenélă! oftà el. Lasă-mě sě mě odihnesc acilea, că nu mai pot umbla. Ce sěrbătóre diceai, că o sě fiă?

— O sě vie Domnitorul ţěrii la mănăstire, şi póte că am fi putut căpěta ceva!

— Eu nu mai capět nimic, lasă-mě sě dorm!

Se aşedà pe o pétră şi se răzimà de zidul de stâncă cenuşie, luminat roşiatic de sórele care apunea. Neaga îngenunchià înaintea lui şi se uità lung la el. El închise ochiĭ. Era galben şi buzele i-se învineţiseră.

— Tată! strigà fata spăriându-se, tată! Ce ai, nu ţi-e bine? Spune.

Dér el nu'i rěspunse. Cu ochiĭ rătăciţĭ căutà fata prin prejur, sě vadă de nu se vede vre-un isvor; atuncĭ zărì schitul, dete fuga în spre el şi cădù în genunchĭ dinatea călugărului celui tîněr, care tocmai eşa pe uşe.

maturitate, îmi iau voie a o supune înțelepciunei On. Corp didactic spre judecare și aprețiare.

Voesc sĕ ne cunóscem uniĭ pe alțiĭ.

Voesc sĕ cunóscem, după putință, pe toțĭ măestriĭ, carĭ lucréză în oficinele cultureĭ și deșteptăreĭ nóstre naționale.

Voesc sĕ cunóscem pe apostoliĭ marĭ și micĭ de pretutindenĭ, carĭ propoveduesc evangelia luminăriĭ și nobilităriĭ némuluĭ românesc.

Voesc sĕ cunóscem o parte dintre luptătoriĭ resoluțĭ și întrepidĭ aĭ poetuluĭ V. Hugo, carĭ luptă dilnic în contra întunereculuĭ, spre a reporta strălucita victorie, prin care sĕ va întemeia împĕrăția adevĕrului pe pămênt și sĕ va realisa idealul nostru.

Voesc sĕ arătăm și sĕ dovedim cu vrednicie și cu demnitate, la finele acestuĭ véc, că ce am făcut în lume, cât am trăit, ca dascălĭ.

Voesc în resumat sĕ espunem viitoruluĭ

Icóna școlei române

la finea seculului al XIX-lea:

UN ALBUM

în biografii și portrete ale membrilor actualĭ ai corpului didactic român de sub coróna Sfântului Stefan.

Prin acésta, cred eu, am fi ridicat un monument neperitor școlei române la finea acestui véc, eternisând tot-deodată și pe apostoliĭ ei marĭ și micĭ.

Ideĭa o cred destul de mărétă și vrednică de a atrage nobila și binevoitórea atențiune a tuturor dascălilor românĭ, de pretutindenĭ, spre a sĕ ocupa și familiarisa cu ea în înaltul scop de a sĕ aduce la îndeplinire.

Ideĭa acésta tinde maĭ departe, a espune în fața lumii marĭ modesta nóstră muncă, cu care nu credem a roși vre-unul, și prin acésta de-a căuta sĕ emulăm și noĭ cu dascălii altor némurĭ culte din lume, în marginile mijlócelor de carĭ dispunem.

Opera acésta adusă la îndeplinire ar da la timpul sĕu cele mai bune documente din epoca nóstră, pentru cel ce s'ar apuca odată a scrie cu temeiŭ Istoria pedagogiei la noi.

In consecință eu aș crede, că noi să nu crutăm nimic pentru realisarea acestei idei.

Cu un cuget și cu o inimă s'o aducem la îndeplinire.

Esecutarea eĭ însă cere valorosul concurs al tuturor celor interesațĭ. Jertfele materiale, ce s'ar cere pentru acésta, sunt fórte neînsemnate în fața ideiĭ, ce voim a realisa.

Pe jertfele aduse de dăscălimea nóstră de până aci sĕ înaltă în mare parte viitorul strălucit și măreț al némului nostru. Sĕ aducem déră cu toțiĭ și acésta jertfă viitoruluĭ némului românesc, din rodurile ostenelelor din trecutul nostru.

Acum a sosit vremea, care sfințesce tóte și ne așteptă dreptul judecător — *viitorul*; curațĭ și luminațĭ sĕ stăm în fața lui.

Alte părerĭ speciale în direcțiunea acésta nu voesc a mai sugera de astă-dată, ca sĕ nu preocup pe nimenea; ele vor urma mai târdiŭ.

'Mĭ iau însĕ voie a pune spre desbatere, fie în public, fie pe cale privată, următórele cestiunĭ:

1) Décă sunt aplicațĭ în principiŭ dascăliĭ noștri din tóte unghiurile patrieĭ și de tóte gradele a lua parte la acéstă lucrare?

2) Décă da, D-niĭ profesorĭ dela școlele mediĭ și dela institutele pedagogice și teologice, óre n'ar fi consult, ca și dênșiĭ sĕ inițieze o asemenea lucrare, care sĕ completeze opera nóstră, a învĕțătorilor, și lucrul sĕ ia un avênt și mai puternic și mai măreț?

3) Décă sunt aplicațĭ On. membri ai corpului didactic de ambele confesiunĭ a forma o lucrare în comun séu separat?

4) Cum cred on. membri ai corpului nostru didactic, că s'ar puté mai lesne aduce la îndeplinire acéstă lucrare?

După ce sĕ vor fi discutat și lămurit aceste cestiunĭ, eventual și altele relative la acéstă lucrare, în timpul cel mai scurt, în înțelesul propunerilor făcute, vor începe a sĕ lua mĕsurile pentru esecutarea lucrăriĭ propuse.

Părerile d-lor Colegĭ séŭ sĕ publică prin diarele nóstre, séŭ sĕ trimit la subscrisul împreună cu aderările. Aderările se pot trimite simplu printr'o carte poștală împreună cu adresa aderentului. In eventuala lucrare numaĭ aceĭa vor fi luațĭ în considerare, carĭ de bună voie sĕ vor anunța și angaja.

Cu acestea Vĕ rog, prea stimațĭ și iubițĭ d-nĭ Colegĭ, a primi cu toțiĭ asigurarea despre deosebita stimă, considerațiune și iubire, ce Vi-le păstrez tot-d'auna.

Brașov, în diua Pogoririĭ Duchului Sfânt preste Apostolĭ, 1895.

I. Dariu.

Primirea în șcóla de agricultură dela Herăstrău, în Bucurescĭ.

Scopul școlei centrale de agricultură dela Bucurescĭ este de a forma personalul didactic pentru școlele practice de agricultură, personalul fermelor model ale Statului, bunĭ administratorĭ pentru moșiile particulare, precum și personalul special necesar serviciilor ministerului de agricultură, industriei, comerciului și domenielor.

Elevii sunt internĭ, bursierĭ ai statului, județelor séu comunelor, precum și solvențĭ particularĭ.

Durata studiilor este de 4 anĭ, din carĭ doi anĭ și jumĕtate la școla centrală de agricultură și 18 lunĭ de practică la una din fermele model ale Statului.

Absolvenții cu diplomă dela școla centrală de agricultură vor face serviciul militar numai un an.

Condițiunĭ speciale pentru admiterea elevilor: a) Elevul sĕ aibă vêrsta de cel puțin 16 anĭ împlinițĭ; *b)* sĕ fi terminat cel puțin 4 clase gimnasiale, clasice séu reale, orĭ un alt curs echivalent recunoscut ca atare de ministerul instrucțiunei publice; *c)* sĕ trécă un concurs de admitere; *d)* sĕ aibă o constituție robustă și sănĕtósă, care se va constata de medicul școlei.

Absolvenții liceelor classice séu reale și bacalaureații se admit fără concurs, când numĕrul lor va fi mai mic, decât acel al locurilor vacante.

Cererea de înscriere se va adresa d'adreptul direcțiunei școlei centrale de agricultură în Bucurescĭ, cel mult până la 15 August v. c. Ea va fi subscrisă de părintele séu tutorele candidatului, când este minor, orĭ de el însușĭ, când este major, și va fi însoțită de actul de nascere, de actul de vaccinare și de certificatul sudiilor cerute.

Prin cerere se va arăta anume, décă tinĕrul candidéză la bursă séu la locurĭ de solvenții. Taxa de solvență este de 500 lei pe an.

Candidatul va mai presenta direcțiunei școlei și o declarațiune, scrisă și legalisată de autoritatea administrativă, prin care se obligă a despăgubi statul de sumele cheltuite cu întreținerea bursierului pe tot timpul cât a stat în școlă, calculată acéstă despăgubire pe anĭ întregĭ și pe basa sumei anuale de 500 lei a bursei, în casul, când elevul ar părăsi școla înainte de terminarea cursurilor, fără motive de bólă séu infirmitate, constatată de medicul școlei, și, carĭ l'ar face impropriu pentru urmarea cursurilor până la terminare, séu când, din vina sa, ar fi eliminat din școlă.

Elevii solvențĭ, întreținuțĭ de ei înși-șĭ, de părințĭ, de tutorĭ séu de vre-un alt particular, de odată cu cererea de înscriere vor presenta și o declarațiune, prin care se îndatoresc a plăti taxa de solvență la termenele fixate și pe tot timpul cât vor dura cursurile, supunêndu-se, la din contra, legei de urmărire.

Esamenul de admitere, séu concursul pentru burse se va ține la 16 August, în localul școlei centrale de agricultură dela Herăstrău. Materiile asupra cărora vor fi esaminațĭ concurenții, sunt: aritmetica, geometria, fisica, chimia, botanica, geografia și istoria, atât cât se predă în 4 clase gimnasiale séu reale, la fiă-care din aceste materii, după programul special.

Cei admișĭ ca elevĭ vor aduce la întrarea în internat (1 Septemvre) un rênd de haine, 3 rêndurĭ de albiturĭ (schimburĭ), 3 părechĭ ciorapĭ (călțunĭ), 6 batiste, 2 prosópe și o părechiă încălțăminte.

Sunt vacante 34 burse și 2 locurĭ de solvențĭ pentru anul școlar 1895—96.

Producțiunĭ și petrecerĭ.

Tinerimea institutului teol.-ped. din Caransebeș invită la Concertul împreunat cu joc, ce se va arangia în séra de Sân-Petru (29 Iunie st. v.), în grădina hotelului „Pomul verde" din Caransebeș. Intrarea de personă 40 cr., de familiă 1 fl. Inceputul la 8 óre séra. Venitul e destinat pentru fondul elevilor morboșĭ ai institutului diecesan. Suprasolvirĭ se primesc cu mulțămită. In cas de timp nefavorabil, petrecerea se va ține în sală.

Programa: 1) Cântec de pădure, cor de bărbațĭ de Braun; 2) *a)* „Dorul meu", și *b)* „Ști tu mândro", cântece poporale, cor mixt (6 vocĭ) aranjate de A. Sequens; 3) Motto: Tatăl nostru, cor mixt (6 vocĭ) de A. Sequens; 4) Serenada, cor de bărbațĭ, de Flondor; 5) Cor mixt din Opera Ione, de Petrella. După concert joc.

*

Tinerimea studiósă română din Lugoș invită la Concertul împreunat cu dans, care se va aranja Mercurĭ în 10 Iulie n. c., în grădina otelului „Concordia". Inceputul la $7\frac{1}{2}$ óre séra. Intrarea: Pentru persónă 80 cr., pentru familiă 2 fl. Venitul curat e destinat pentru scopurĭ filantropice. La cas de timp nefavorabil concertul se va ține Joi în 18 Iulie n. c.

Literatură.

In tipografia „A. Mureșianu" din Brașov a apărut: **Povestirĭ economice** despre grădinărit, economia câmpului, vierit și pădurit' de *Ioan Georgescu*. O carte fórte folositóre pentru plugarĭ, scrisă în stil ușor de priceput. Cartea are 136 pag. și costă 25 cr. De vêndare la tipografia „A. Mureșianu" în Brașov, și la autorul în Scorei (p. u. Alsó-Porumbák).

In editura librăriei *Carol Müller* a apărut: **Cărțĭ postale**, elegant ilustrate în culorĭ, cu diferite vederĭ din Sinaia. Se află de vêndare la tóte librăriile din Bucurescĭ și la sucursala librăriei Müller în Sinaia.

— Sfinte părinte! te rog, în numele Domnului, ajută mie nenorocitei! Móre tata!

— Neaga! strigà călugărul.

Neaga, când îl audì dicêndu'i pe nume, așa se dete înapoi, încât aprópe era sĕ cadă în prăpastia, care sta căscată la spatele ei.

— Cine eștĭ dumnéta? întrebà ea.

— Sunt Radu, fratele tĕu!

— Nu te cunosc!

Și se întórse sĕ plece.

— Neago! nu fi așa de aspră cu mine! dise el; și se luà după ea.

— Viéța mea e aspră, nu eu!

Inima 'mĭ-e stinsă în mine! mai dise el, tot ținêndu-se după ea.

— Sunt în lume multe inimĭ mórte! dise dênsa, dér décă vrei sĕ dai ajutor tatei, ai mai iute, că móre, décă n'o fi și murit.

— A murit și nu 'mĭ-a ridicat blăstĕmul!

Cădù înaintea lui Vlad și'i sărutà piciórele. Ridică'țĭ blăstĕmul de pe capul meu și m'oiŭ pocăi cât voiŭ trăi. Nu muri, tată, până ce nu m'ei ierta!

Bĕtrânul deschise ochii:

— Cine'mĭ turbură césul morțiĭ?

— Un pĕcătos, dér e fiiul tĕu!

— Tu eștĭ nemernicule? dise murindul; ce mai vrei dela mine?

— Ridică'țĭ blăstĕmul de pe capul meu! Uită-te la mine și la haina mea! Eu nu sciu, ce e soțiă, ce e copil, nu vroi sĕ dobândesc cele ce strică pe om, ci sĕ mĕ rog pentru bietele nóstre suflete!

Fața galbenă a bĕtrânului se mai roși odată și ridicându-se în sus strigà: Nu te iert... eu...

— Tată! strigà Neaga.

— Te bine-cuvintez!

Pe urmă cădù jos și murì.

Radu oftà ușurat și ca și cum sufletul îi scăpase de o mare povară, pe când Neaga plângea peste cadavru într'o durere de nemângăiată.

Radu mai chemà alțĭ călugărĭ, și duseră pe mort în biserica cea mică. Pe urmă rĕmase lângă el, ca sĕ cetéscă rugăciunile, pe când Neaga eșì în lumina lunei și cugetà trist încotro sĕ se ducă în marea ei părăsire.

Fratele ei acum ar fi luat'o bucuros la dênsul, de nu ar fi fost călugĕr. Se gândì sĕ între și ea într'o mănăstire, dér atuncĭ nu se mai putea întêlni cu Sandu, când o eși din ocnă. Vrù sĕ se ducă sĕ se róge pe la cei marĭ așa de mult pentru el, până 'l'or ierta.

Atuncĭ audì nisce pașĭ repedĭ pe poteca dintre stâncĭ, și pe urmă strigând cine-va:

— Neaga!

Sandu era în fața ei. Ea dete un țipet și cădù pe peptul lui, așa de slabă, încât par'că nu era ea fata cea bărbată, care îndurase până atuncĭ atâtea suferințe. Curênd însĕ îșĭ venì în fire și'l întrebà și ér îl întrebà, și aflà cu ce chin scăpase și că acum repede și fără vreme de codire trebuia sĕ plece, ca sĕ trécă Dunărea. Altmінterĭ îl prind și îl împușcă.

— Apoi abia murì bietul tata; nicĭ nu l'am îngropat.

— Acum nu mai are trebuință de tine, aide repede, căcĭ altfel mĕ prind.

Neaga se mai uità odată îndĕrĕt spre schit și apoi urmà cu bărbăție pe nisce potecĭ grele, pe Sandu, în țéră streină și sĕrăcie, dér pentru întâia-óră în viéța ei fericită.

Radu se rugà tótă nóptea. In spre diminéță se mirà, unde o fi rĕmas Neaga, eșì în pórtă, dér nu găsì nicĭ o urmă. Credù, că póte s'a aruncat de pe stâncă și o căutà multă vreme, dér ea pierise, par'că o suflase cine-va.

Peste câte-va dile venise la schit nisce dorobanțĭ și spuseseră, că caută un fugit din ocnă; întrebară pe Radu, care veghiase de două dile și două nopțĭ. Dér de óre-ce nu vĕduse pe nimenĭ, plecară sĕ'l caute mai adênc în munțĭ.

Tocmai trecea o turmă de bivolĭ peste Dunăre, când ajunseră la mal, Neaga și Sandu. Fără codire săriră în spinarea dobitócelor, carĭ porneau înot; era un tablou minunat de frumos. Póte erau o sută de bivolĭ, ale căror capete negre cu córnele aduse, se vedeau din fluviul cel lat, ciobanii cu căciulele albe stau pe spinarea lor și îi mânau cu ciomege lungĭ, și mai încolo fata cea frumósă, cu cămașa sumésă, cu piciórele góle muiate de valurĭ, tot cătând îndĕrĕt spre Sandu, ca sĕ vadă, décă o urma, décă nu cum-va l'o nimeri vre-un glonț de dincolo de pe mal și l'o cufunda în valurĭ, mai înainte de-a ajunge

Apel literar.

In decursul timpului, de când mě ocup cu adunarea literaturei poporane române, mi-a succes a aduna mai multe poesii poporane și despre *Avram Iancu*, și aşĭ voi acuma sě le public pe tóte într'o broşură separată.

De-óre-ce însě numěrul poesiilor adunate de mine nu e până întru atâta de mare, ca se formeze o broşură destul de considerabilă, pe de altă parte sciind prea bine, că 'n sînul poporului nostru se vor mai fi aflând încă fórte multe poesii despre *Iancu* și consoțiĭ sěi, carĭ nu-mĭ sunt cunoscute, de-aceea mě adresez prin şirele de față cătră toțĭ Românii și Româncele din Transilvania și Ungaria, carĭ cunosc ast-fel de cântece, cu rugămintea sě binevoéscă a mi-le trimite mie până la 1 Septemvre a. c., ca sě le dau și pe acelea publicităţii cu celea ce le-am adunat eu.

Tot-odată rog pe toțĭ Domnii și Dómnele, carĭ vor bine-voi a-mĭ trimite asemenenea cântece, sě noteze numele persónelor dela cine le-au audit, precum și a comunei și comitatului, în carĭ locuesc persónele respective.

Afară de acésta fiă-care trimițětor e rugat sě esplice cu de-aměruntul tóte cuvintele, carĭ 'i-s'ar părea, că nu sunt tuturor Românilor cunoscute, precum e bunăóră cuv. *goară* din versurile:

Numai carul Iancului
Şede 'n culmea dealului,
Nicĭ nu sue, nicĭ coboră,
Ci şede pe loc de *goară*.

Suceava (Bucovina), 28 Iuniu n. 1895.

Sim. Fl. Marian,
prof. gimn.

Musca rea (golumbace).

Musca rea séu *golumbace* (simulia maculata) este o insectă mică, de colóre négră și cu nisce perişorĭ galbinĭ pe ea; numirea golumbace și l'a luat dela ruinele unei cetaţĭ romane, „*Golumbăţ*", care se află pe nisce piscurĭ de pétră văróśă de pe țěrmurul Dunării în Serbia, vis-avis de Baba Caia (Petra-vechiă). Cuvêntul „golumbaț" se trage dela latinescul „columba" și însemnéză porumb.

Musca rea e cunoscută numai de pe timpul resbelelor lui Laudon cu Turcii; mai bine ar fi sě se numéscă: „*musca lui Iorgovan*" séu „*iorgovană*", deórece după o baladă (poveste) fórte lăţită între poporul din acele părţĭ, musca numită s'ar fi format din bălaurul ucis de Iorgovan.

Anume, se dice în baladă, că un bălaur mare eşia din pescerile Cernei, prindea o mulţime de vite de pe câmp și le ducea apoi în pescerile cele ascunse de pe Cerna, până când vitézul Iorgovan l'a ucis în fundul unei ast-fel de pescerĭ; astădĭ însě se scie, că acel bălaur nu a fost alt-ceva, decât musca rea, care eşind din acele pescerĭ, întocmai ca și un bălaur, se repede în roiurĭ marĭ asupra vitelor dela câmpurĭ, pe carĭ, înţăpându-le, le înveninéză și ucide în decurs de câte-va óre.

Poporul crede, că musca rea ar eşi numai din câte-va pescerĭ de pe rîul Cerna, ceea ce numai în parte e adevěrat, deóre-ce s'a constatat, că musca numită, străbate nu numai aicĭ în Transilvania și Bănat, ci chiar și în Serbia, România și Bulgaria.

După mai multe cercetărĭ, făcute în timpul din urmă, s'a adeverit, că musca rea se formézä în tóte acele rîurĭ, carĭ isvorĕsc din stâncĭ calcaróse jurasice și trec prin anumite pescerĭ suterane. Ast-fel pe rîul Cerna și la porţile de fier în Dunăre s'a putut constata nu numai la gura pescerilor, ci și mai în jos pe ţěrmurii apei, un fel de broscar (straiu de bróscă), care conţine ouěle numitei insecte.

Broscarul acela, care séměnă cu straiul de bróscă și se acaţă ca și acesta de tóte obiectele de pe ţěrmurii apelor, se forméză mai cu sémă la gura pescerilor, din care causă se și crede, că muscele rele ar eşi din lăuntrul pescerelor.

Musca rea, ca tóte insectele, se prăsesce și ea din ouě, carĭ trec prin aceeaşĭ metamorfosă, ca și celelalte insecte, adecă la început sunt nisce ouě, carĭ cu ochii liberĭ abia se pot zări, ca nisce puncte měrunte, însě aranjate regulat pe nisce firicele subţirĭ de broscar se pot vedé.

Ouěle acestea se clocesc de căldura sórelui și prin luna lui Aprilie și Maiu se fac nisce vermuleţĭ la gura pescerilor și pe ţěrmurii apei. Vermuleţii se nutresc cât-va timp cu infusorii (insecte de apă), ér când le vine timpul metamorfosei, de-odată în decursul unei dile, se prefac în roiurĭ marĭ de musculiţe rele, carĭ apoi dau năvală la câmpii în jos, ca și nisce norĭ grei, asupra ciurdilor de vite.

Roiurile de musculiţe rele și veninóse sunt în stare sě atace și învenineze chiar și pe om, când s'ar afla în nemijlocită apropiere a pescerilor, pe când roesc. Marĭ stricăciunĭ fac ele însě asupra vitelor, pe carĭ le înţepă în nărĭ, la ochĭ și pe sub fóle, aşa că îndată se învenineză nu numai părţile atacate, ci chiar sângele întreg, încât în decurs de câte-va óre vita se póte și prăpădi.

Pentru a feri vitele de aceste musce veninóse, nu este alt mijloc, decât a-le ţiné în grajdurĭ bine închise și a pune în ferestrile lor nisce pânze mai rarĭ, prin carĭ sě pótă rěsufla vitele, fără însě ca muscele sě pótă întra prin acelea.

Décă băgăm îndată de sémă, când s'au înveninat vitele, atuncĭ le putem veni într'ajutor, turnându-le unt-delemn pe nărĭ, lapte, vin, cafea séu ceaiu, ér înainte de-a fi muşcate se pot apěra încât-va spălându-le de câte trei-orĭ la di cu zamă fertă de tăbac, de foi de nuc, de cépă, terpentin subţire topit în douě părţĭ de unsóre.

Pentru împuţinarea și stirpirea acestor musculiţe veninóse, s'au făcut mai multe încercărĭ, dér cu puţin resultat; cea mai sigură însě se pare a fi, de a abate cursul apelor eşite din pescerĭ, ca sě curgă pe douě canalurĭ, pe unul într'o di, ér pe celalalt în altă di, putêndu-se astfel usca și nimicì de sóre broscarele, carĭ conţin ouěle numitelor insecte.

S'a constatat, că cei mai priincioşĭ anĭ ai desvoltărei și îmulţirei acelor insecte sunt anii cu zăpadă multă și cu ploi marĭ și dese, carĭ înlesnesc înmulţirea, apoi clocirea și desvoltarea musculiţelor din ele.

De-altcum, ca tóte insectele, aşa și musca rea are o viéţă fórte scurtă, de o lună-douě, după care timp se retrage éràşĭ în fundul pescerilor suterane, unde-şĭ depun ouěle pentru anul următor.

I. Georgescu.

Invěţăturĭ folositóre.

Diarul parisian „*Figaro*", într'unul din numerii sěi mai noi, publică următórele maxime nouě din scrierile distinsului romancier Alexandru *Dumas*:

1. Preâmblă-te douě óre pe di, dormĭ şépte óre în fiă-care nópte; décă voescĭ sě dormĭ, culcă-te singur; scólă-te îndată-ce te-ai deşteptat; lucréză îndată-ce te-ai sculat.
2. Mănâncă numai când îţĭ este fóme, bea numai când îţĭ este sete și totdéuna încet.
3. Vorbesce numai când este de lipsă, și spune numai jumětate din aceea, ce cugeţĭ; scrie numai aceea, ce poţĭ scrie, fă aceea, ce poţĭ spune.
4. Nu uita, că alţii vor conta la tine și că tu nu vei puté conta la ei.
5. Nu preţuì banul nicĭ mai mult, nicĭ mai puţin, de cum îi este preţul; el este un servitor bun, dér un rěu stăpân.
6. Păzesce-te de femei până la douě-decĭ de anĭ, depărtéză-te de ele după patru-decĭ.
7. Nu face ceea ce nu sci sě facĭ, și strică cât se póte de puţin.
8. Iértă, spre mai mare siguranţă, fiă-căruia mai înainte; nu despreţuì pe ómenĭ, nu-i urî, nu rîde prea mult de ei, ci compătimesce-i.
9. Gândesce-te la mórte în fiă-care dimineţă, când vei vedé lumina dilei, și în fiă-care séră, când vine întunerecul.
10. Décă suferĭ mult, privesce durerea în faţă, ea însa-şĭ te va mângăia și te va învěţa ceva.
11. Silesce-te a fi simplu, folositor și liber, și numai atuncĭ lapădă-te de Dumnedeu, după-ce ţi-s'a dovedit, că nu esistă.
12. Scopul naturei este, ca omul sě aibă cât se póte de mulţĭ copii, ca sě-i créscă bine, pentru-ca ei sě devină membri folositorĭ ai societăţii, și sě-i iubescĭ pentru-ca sě-i facĭ fericiţĭ.
13. A te căsětori până încă eştĭ tîněr și sănětos, alegêndu-ţĭ o fată sănětósă și cu purtărĭ bune, din orĭ-ce classă a societăţii; a-o iubi din tótă puterea sufletului, a-o face o consórtă bună și o mamă roditóre; a lucra pentru ca sě crescĭ copii și după mórte a-le lăsa acestora, ca esemplu, propria ta viéţă: acesta este aděvěrul; tóte celelalte sunt rětăcirĭ, crime și nebuniă.
14. Adese-orĭ prin o durere mare omul capětă o energiă și o putere de resistenţă, pe care póte nu şĭ-ar fi însuşit'o nicĭ-odată în fericire; în multe casurĭ suferinţa a făcut, dintr'un om de rênd, un om superior.
15. Cine în tinereţe nu are inimă, nu o va avé nicĭ-odată. Inima nu e un fruct de iérnă, care sě se cócă în zăpadă. Dela un om de inimă, căruia nenorocirea i-a dat curagiu și energiă, poţĭ aştepta totul.

Ucu.

Poveste.

— Dómne, dă vênt vremii sě trécă mai iute, fă-mĭ anii dile și dilele clipe...

— Dómne, pune vremii stavilă și domolesce-i sborul, fă-mĭ clipele dile și din dile anĭ...

Atuncĭ a hotărît Dumnedeu sě facă o încercare.

— Uite ce m'am gândit eu, Petre. Sci, că pe pămênt ómenii sunt vecĭnic nemulţumiţĭ de viéţa lor. Primesc fel de fel de cererĭ, carĭ mě pun și pe mine în încurcătură; adinéorea chiar, pe când unii mě rugau sě gonesc vremea mai iute, audiam pe alţii, carĭ stăruiau s'o ţin în frîu, s'o fac sě trécă pentru ei cât mai încet. Ca sě-i împăcăm, hai sě le dăm la toţĭ acelaşĭ veleat, și sě-l hotărîm sě fiă — după cum îşĭ socotesc ei vremea — de o miie de anĭ, împărţiţĭ în lunĭ, dile și césurĭ, pe carĭ tot omul sě fiă stăpân a şi-le administra cum îi va plăcea...

Petre nu înţelegea. Deschise ochii marĭ, și se uită curios.

— Věd, că nu pricepĭ.

Şi Dumnedeu zîmbi. Tacticos îşĭ vîrî mâna în sîn și scóse o carte.

— Étă, dise Dumnedeu, aicĭ sunt atâtea file, câte dile sunt într'o miie de anĭ. Pe fiă-care filă sunt câte 24 de despărţiturĭ — césurile: ele se desprind singure, ca frundele tómna, și cad una câte una, din cés în cés. Nicĭ o putere pe lume nu va puté împiedeca séu zăbovi căderea lor. Dér fiă-care om va puté sě rupă din viéţa lui orĭ-câte césurĭ, dile séu anĭ, va voi, dintr'odată; și ca sě aibă de unde — îi dau o miie de anĭ...

— Dér atuncĭ, Dómne, un copil va puté îmbětrâni într'o clipă...

— Nu, Petre, m'am gândit la asta; nu e nimenĭ volnic decât dela 18 anĭ în sus sě-şĭ gonéscă vacul...

Şi în timp ce Dumnedeu vorbea, foile calendarului se rupeau iute și se risipeau, ca de-o vijeliă, căcĭ vécurile nóstre sunt clipe în cer.

— Sciu ce vrei sě-mĭ spui... c'or sě se înmulţéscă ómenii, de n'or sě mai încapă pe pămênt. Nu purta grijă. E loc davolna... nicĭ-odată n'or sě fiă destui ómenĭ, ca sě-l umple. Acum, du-te Petre, nu pierde vremea, du-te și îi împacă.

Şi s'a făcut aşa cum a dis Dumnedeu.

* * *

Nu numai duşumelile temniţelor, casărmilor și spitalelor — dér casele și uliţele tóte erau troenite de foi albe, smulse pe fugă din călindarele vieţii. Era o aděvărată furiă de-a părădui vremea cât mai iute... Setea de necunoscut, góna fără odihnă după o clipă de fericire desěvîrşită, golul în vecĭ neumplut al inimei omenescĭ, himera pururĭ neatinsă, care momesce și fascinéză de mii de anĭ gândurile nóstre, zoreau mai mult, ca orĭ când, clipele vieţii... „Mai iute, mai iute" acesta era strigătul tuturora.

* * *

O zînă frumósă în alb îmbrăcată zîmbesce, îi chiamă... și toţĭ după dênsa, cu braţele 'ntinse, alérgă s'o prindă, — în urma lor fluturĭ întunecă zarea: sunt filele rupte din cartea vieţii.

„Opresce-te zînă in vecĭ adorată, ş'asupră-ne pleacă-ţĭ privirea ta blândă, și stavilă pune durerilor nóstre!"

Dér toţĭ se 'nfióră când *Ea* se opresce... Pe frunte-i sărută cu buzele-i recĭ, li-adórme durerea, — căcĭ zîna frumósă și 'n vecĭ adorată — e Mórtea.

* * *

Toc, toc, toc — în pórtă la raiu.

— Am ostenit rupând la foi... In liniştea de pe pămênt și 'n vremea risipită'n vênt, îmĭ věd solia împlinită: deschide-mĭ sfinte Petre.

— Da cine eştĭ?

— Sunt Neràbdarea....

A. Vlăhuţă.

---

la malul celalalt. Dér în sfîrşit isbutiră sě trécă dincolo și rěsuflară liber pe pămêntul strein.

Trecură anĭ de atuncĭ. Călugărul Radu ajunsese stariţ al mănăstirei, căcĭ câştigase încrederea tuturor prin bunětatea și neobosita-i muncă pentru mănăstire. Avea căsuţa lui. Intr'o di sta la sóre în pridvorul de lemn.

Pe cale urca în sus o femeiă falnică și un bărbat în flórea vêrstei. Inaintea lor se jucau doi copii, pe un altul îl ţinea mamă-sa de mână, și pe încă unul îl ducea tatăl în braţe. Tocmai când se apropiară de tot și îi vědù de aprópe, strigă stariţul: „Neaga, sora mea"!

Şi tocmai atuncĭ aflà el tótă istoria suferinţelor ei, aflà că Sandu era cel, care'l întrebase de drum, când erau amândoi goniţĭ de lume, și care acum se întorcea în satul sěu, iertat, cu banĭ bunĭ câştigaţĭ cu negoţul de porcĭ, după-ce îndurase multă vreme lipsa și sěrăcia.

Şi aşa ajunseră în cele din urmă copiiĭ omorîtorului sě aibă pace, și binecuvêntarea tatălui se întinse peste tótă viéţa lor.

MULTE ŞI DE TOATE.

Lucrul ómenilor şi al maşinilor.

In ḑiua de adĭ cele mai multe lucrurĭ, carĭ înainte se făceau cu mâna şi costau mult timp şi ostenélă, astăḑĭ se fac cu maşinele, eftin şi în pripă.

Aşa, de esemplu, la fabrica, unde se fac acele cu gămăliă (bumbuscile), înainte de introducerea maşinilor ḑece ómenĭ abia puteau face la ḑi 48,000 de ace; astăḑĭ însĕ, în loc de 10 ómenĭ, lucréză un singur om, care cu o maşină fabrică la ḑi 100,000 ace cu gămăliă.

Intr'o fabrică, în care lucréză 70 maşinĭ de acestea, se fac la ḑi *şépte milióne şi jumĕtate* ace cu gămăliă, ér maşinile tóte sunt dirigiate *numai de trei ómenĭ*.

Inainte un faur, lucrând cu ciocanul, în 14 óre abia putea face 2000 cuie pentru baterea tălpilor pe cisme, ér décă cuiele erau mai marĭ, nu putea face mai mult ca 1500; tot în acelaşĭ timp bietul faur nu putea face mai mult ca 900—1000 cuie de potcovit. Astfel pentru a avé un milion de cuie într'o ḑi, ţi-ar fi trebuit atuncĭ o mie de faurĭ.

Astăḑĭ însĕ o singură fabrică face un milion de cuie la ḑi.

Va sĕ ḑică în casul acesta *un singur om, cu ajutorul unei maşinĭ, face astăḑĭ atât, cât făceau înainte 1000 de ómenĭ.*

In Statele-Unite (America), papucii se lucréză astăḑĭ mai numai cu maşina. Acolo o sută de muncitorĭ, cu ajutorul maşinelor, fac la ḑi atâtea părechĭ de papucĭ, câte pot sĕ facă la noi în Europa abia 500 de papucarĭ.

Nu e tocmai mult, de când un muncitor harnic făcea la ḑi 72 bumbĭ de cămăşĭ; de când s'au inventat însĕ maşinele, un singur băeţandru face cu o maşină 18,000 de bumbĭ la ḑi. — Étă ce face astăḑĭ mintea şi iscusinţa! Puterea nu mai stă astăḑĭ în braţe, ci în minte. Cu mintea are omul sĕ chibzéscă, ér maşinele sĕ muncéscă. Grijiţĭ dér, Românĭ, de luminarea minţii vóstre!

*

Telescriptorul.

La societatea industri ală pentru telefon şi telegraf din Paris s'a presentat, spre a face esperimente cu *Telescriptorul*, o maşină cu ajutorul căreia poţĭ scrie la distanţă. In casul când invenţia acésta se dovedesce practică, nouĕle maşinĭ de scris se vor introduce numai decât atât în biuroul presidentului republicei, cât şi în cele ale tutulor miniştrilor. Prin legarea maşinăriei cu sîrma liniilor telegrafice *telescriptorul* acesta va înlătura tóte inconvenientele împreunate cu telefonarea de până acum. Cele mai esenţiale avantagii ale acestei invenţiunĭ sunt: mânuirea uşóră, bandele de hârtie imprimate cu ordinare litere de tipar, carĭ şi décă adresatul nu este acasă îşĭ vor face datoria şi vor aştepta pe masa de scris cu textul împreunat legibil ca din tipar, şi în fine posibilitatea de a se împreuna *telescriptorul* cu orĭ-care telefon, precum şi cu maşinele de scris cunoscute până acum. Inventatorul se numesce Hoffmann, inginer, care a lucrat trei anĭ la invenţia sa.

Càlendarulŭ séptemânei.

IUNIE are 30 ḑile. CIREŞAR.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	25 S. m. Febronia	7 Vilibald
Lunĭ	26 Cuv. p. David	8 Elisabeta
Marţĭ	27 Cuv. p. Samson	9 Anatalia
Mer.	28 Chir. şi Ioan	10 Amalia
Joi,	29 † **Petru şi Pavel**	11 I. Piu pp.
Vin.	30 † Adun. ss. apos.	12 Enric
Sâm.	1 Cosma şi Dăm.	13 Eugeniu

Tĕrgulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 30 Iulie de 32.439 capete, la 1 Iulie au intrat —.— capete şi au eşit 331, rĕmânênd la 2 Iulie un numĕr de 32.108 capete.

Se notéză marfa: **unguréscă** veche, grea dela —.— cr. pănă la —.— cr marfă unguréscă tinără grea dela 60.— cr. pănă la 62.— cr., de mijloc dela 59.— cr. pănă la 60.— cr. uşóră dela —.— cr. pănă la —.— cr.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 2 Iulie n. 1895.

Sĕminţe	Qualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	pănă
Grâu Bănăţenesc	80	7.05	7.10
Grâu dela Tisa	80	7.10	7.15
Grâu de Pesta	80	7.05	7.10
Grâu de Alba-regala	80	7.05	7.10
Grâu de Bácska	80	7.15	7.20
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Sĕminţe vechi ori noue	soiul	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	pană
Sĕcară		70—72	5.55	5.60
Orz	nutreţ	60—62	.—	.—
Orz	de vinars	62.64	.—	.—
Orz	de bere	64.66	.—	.—
Ovĕs		39.41	6.40	6.70
Cucuruz	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	73	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirişcă	"	—	—.—	—.—

Preţul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	pănă
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	35.—	40 —
—	francesă		—.—
—		—.—	.—
"	roşiă	55.—	60.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	55.—	56.—
"	dela ţeră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	51.—	52.—
"	afumată	55.—	56.—
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buţĭ	11.25	11.75
"	din Serbia în sacĭ	9.50	8.50
Lictar	slavon nou	17.—	17.50
"	bănăţenesc	—.—	.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	unguresci		
"	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
"	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Bursa de Bucuresc

din 2 Iulie n. 1895.

Valorĭ	Dobênda	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	101.—
Renţa amortisabilă	5%	" "	100.—
" " (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.--Iul.	99.—
" " din 1893	5%	" "	99. -
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	97 —
" " (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	86 ⅞
" " (Impr. de 50 mil.	4%	" "	88.¼
" " (Imp. de 274 m. 1890	4%	" "	98.¼
" " (Imp. de 45 m. 1891	4%	" "	88 ¼
" " (Im. de 120 iul. 1894	4%	" "	88 ¼
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	102 ¼
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	286.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.--Iul.	97.¼
" " " din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
" " " din 1890	5%	Mai-Nov.	97 ¾
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	93 -
" " urbane Bucurescĭ	6%	" "	100.⅜
" " " "	5%	" "	90 ⅜
" " " Iaşĭ . .	5%	" "	82.¼
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	96.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Naţion. ult. div. 86.—	500	intr. v.	1576.
Banca agricolă	500	150 v.	237.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	396.—
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	417.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	335.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	151. -
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	" "	100. —
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " 2 em. u. d. 0	100	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	" "	—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30 %	1000	" "	—.—
Societ. p. const. de Tramways	200	" "	—.—
20 francĭ aur			20 05

SCOMPTURĬ:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4½%
Casa de Depunerĭ	7½	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	4%	Elveţia	3%

Cursul pieţei Braşov.

Din 5 Iulie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.56	Vênd.	9.58
Argint român.	Cump.	9.52	Vênd.	9.59
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.60	Vênd.	9.62
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	5.65
Mărcĭ germane	Cump.	59.—	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	129.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.78	Vênd.	—.—
Soris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Cursul losurilor private

din 2 Iulie 1895.

	cump.	vinde.
Basilica . . .	8.05	8.35
Credit	199.—	199.75
Clary 40 fl. m. c. . .	59.—	60.—
Navig. pe Dunăre . .	140.—	150.—
Insbruck	28.—	—.—
Krakau	27.—	28.50
Laibach	23.—	24.—
Buda	62.50	63.—
Palffy	59.75	60.25
Crucea roşie austr. .	17.50	18.—
dto ung. . .	10.90	11.30
dto ital. . .	—.—	—.—
Rudolf	23.50	24.50
Salm	71.50	73.30
Salzburg	—.—	28.50
St. Genois . . .	73.—	74.—
Stanislau	42.75	46.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	150.—	—.—
dto 4% 50 .	72.—	76.—
Waldstein . . .	54.25	55 25
Sĕrbescĭ 3% . . .	19.25	20.25
dto de 10 francĭ	28.—	31.—
Banca h. ung. 4%	130 —	130.50

Preţurile cerealeor din piaţa Braşovŭ.

Din 5 Iulie st. n. 1895

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta a triacă. fl.	cr.
1 H. L.	Grâu { cel mai frumos	6	—
"	Grâu { mijlociu . .	5	50
"	Grâu { mai slab . .	5	—
"	Grâu mestecat . .	4	—
"	Sĕcară { frumósă .	4	—
"	Sĕcară { mijlociă .	3	50
"	Orz { frumos .	4	—
"	Orz { mijlociu .	3	50
"	Ovĕs { frumos .	2	40
"	Ovĕs { mijlociu .	—	—
"	Cucuruz	5	—
"	Mălaiu	4	80
"	Mazĕre	6	—
"	Linte	7	40
"	Fasole	5	40
"	Sĕmênţă de in . .	10	—
"	Sĕmênţă de cânepă	4	80
"	Cartofĭ	1	80
"	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	48
"	Carnea de porc . .	—	48
"	Carnea de berbece	—	32
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt	21	—
	Sĕu de vită topit	32	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 Iulie 1895.

Renta ung. de aur 4%	123.50
Renta de coróne ung. 4% . .	99.85
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	125.85
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	103.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	123.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.50
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.75
Imprum. ung. cu premii	158.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	146.75
Renta de hârtie austr.	101.25
Renta de argint austr.	101 50
Renta de aur austr.	123.90
Losurĭ din 1860	156.75
Acţii de ale Băncei austro ungară.	1076.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	498.25
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	408.50
Napoleondorĭ.	9.61
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.27½
London vista	121.10
Paris vista	48.05
Rente de coróne austr. 4%. . .	100.55
Note italiene.	46.05

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Stofe pentru haine **de Dame și Domnĭ** ultima modă de primăvară și vară **14 cr. m.**

Țesăturile cele mai fine și practice cu prețurĭ forte ieftine. Orĭ și ce cantitate se trimite franco la domiciliu în tóte țĕrile din Europa.

OETTINGER & Co., ZÜRICH, (ELVEȚIA).

Casă de exportație de stofe pentru dame și domnĭ.

Mostre franco. — Gravure de modă gratis. — Diplomată la 1883.

Porto de epistole la Elveția 10 cr. Cărțĭ postale 5 cr.

6

Orele de cassă dela 8—1.

Giro-Conto la banca Austro-Ungară.

„ALBINA"

Cec-Conto la postă Nr. 505.

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMIĬ

FILIALA BRAȘOV

primesce depunerĭ spre fructificare **pe lângă** $4\frac{1}{2}\%$ netto, solvindŭ însașĭ darea de interese;

scontéză polițe comerciale **cu** $5\frac{1}{2}\%$;

accórdă imprumuturĭ cambiale și cambial-ipotecarĭ **cu 6%**;

deschide credite în cont corrent sub cele maĭ avantagióse condițiunĭ;

accórdă împrumuturĭ pe hârtiĭ de valóre, monede, giuvaere și mărfurĭ **cu 6%**;

cumpĕră și vinde cu prețurile cele maĭ convenabile **monede și hârtiĭ de valóre** indigene și străine, în specialŭ de cele românescĭ;

rescumpĕră fără nicĭ o detragere **cupóne, escomptéză cupóne** înainte de scadență, și

cumpĕră cu celŭ maĭ urcatŭ prețŭ **cupóne dela efecte române**;

efectuéză în modulŭ celŭ maĭ culantŭ **încassărĭ și plățĭ** pe piețele din țéră și streinătate;

esecută în comisiune orĭ-ce **însărcinărĭ de bancă** sub cele maĭ ieftine condițiunĭ;

închiriéză magazine și locurĭ libere de depou, pe teritoriulŭ seŭ **strada Gării Nr. 45**, care, situatŭ nemijlocitŭ lângă gara drumului de fierŭ de statŭ, e legatŭ prin șine proprii cu acésta și investitŭ cu dreptulŭ de vămuire și cântărire oficiósă prin organele drumului de fierŭ de statŭ;

primesce în calitatea sa ca representanță principală a societății de asigurare EQUITABLE din New-York **oferte pentru asigurărĭ pe viéță** sub condițiunile favorabile, particulare a acesteĭ societățĭ.

Onorabilelorŭ administrațiunĭ de fondurĭ și p. t. D-lorŭ capitaliștĭ le recomandă pentru plasarea de capitale

Scrisurile fonciare de 5% ale „Albinei"

ale căror cupóne sĕ rescumpĕră semestrulŭ fără nicĭ o detragere, și carĭ se află de vêndare în cursul dileĭ a bursei din Budapesta, în piese de 500, 1000 și 2000 de corone. Comparêndŭ cursurile și produsulŭ celorlalte efecte indigene, se póte susținea cu totŭ dreptulŭ, că

Scrisurile fonciare „Albina" de 5%

suntŭ adĭ relativŭ cele maĭ ieftine și totodată maĭ productive din efectele cotate la bursa din Budapesta.

Bonitatea absolută a foncierelor „Albina" e garantată prin valórea celŭ puținŭ întreită a ipotecelorŭ pe basa cărora se esmitŭ, prin fondulŭ specialŭ de asigurare a scrisurilorŭ fonciare care e de fl. 200 000 și în fine prin totalitatea orĭ și căreĭ alte averĭ a institutuluĭ.

48—*

Biroulle: Têrgul boteloṙ nr. 22, etagiul II.

Orele de cassă dela 8—1.

Avis.

Subscrisa are onórea a avisa On. Public, că **negoțu cu turte,** ce există de maĭ mulțĭ anĭ în Brașovul vechiu str. Lungă Nr. 3, cu mórtea bărbatului meu **nu sufere nicĭ o schimbare, și îl voi continua ca și până acuma.**

Tot-odată rog. pe On. Public a mĕ onora cu cercetare și comande numerŏse, care le voi esecuta spre deplină mulțămire.

Cu tótă stima:

Fritzi Herter.

736,2—6

Giro-Conto la banca Austro-Ungară.

Cassa de bancă, comisióne și de schimb

Telefon Nr. 90.

NUSSBÄCHER & BEER

BRAȘOV.

Avem onóre a recomanda serviciile nóstre în tóte afacerile și transacțiile de bancă și anume:

Cumpĕrăm și vindem

monede de aur și argint, losurĭ, hârtii de valóre indigene și streine, acții, scrisurĭ fonciare, obligații, după cursul dilei.

Acordăm avansurĭ până la 85% din valórea cursului pe hârtii de valóre ale statului, scrisurĭ fonciare și priorități; 75% din valórea cursului pe hârtii de bancă și efecte ce sunt cotate la bursele din Viena și Budapesta **cu dobândă moderată.**

Rescumpĕrăm fără nicĭ o detragere tot-feliul de cupóne.

Escomptăm polițe comerciale din țéră și streine **și îngrijim incasso** de polițe, asignații pe tóte piețele Europei cum și transociene.

Eliberăm Checurĭ cu provisióne micĭ pe tóte piețele comerciale.

Primim depunerĭ în socotélă, corent și bonificăm interese după învoire până la **5%** netto.

Pentru **plasarea sigură de capitale** recomandăm scrisurile fonciare cu $4\frac{1}{2}$ și 5%, din Sibiiu, obligățiile cu premiĭ 4% și 3% ale băncei hipotecare ungare și scrisurile fonciare 5% ale Institutului de economii din Arad.

Asigurăm forte ieftin orĭ și ce **losurĭ** la tragerea cu câștigul cel mai mic, pentru diferența cursului.

Aflându-ne în relații strînse cu **Filiala** Transilvană a **Băncei ungare de escompt și schimb,** suntem în plăcută posiție de a finalisa **forte avantagios** tóte transacțiunile de bancă.

Promese la tóte tragerile de loteriă.

Comunicăm cu plăcere orĭ și ce informații și consilii conscienţióse în afacere de bancă și prin corespondență.

Revisie de losurĭ = gratis. =

709,8—15

Un învĕțăcel, care se aibă testimonii bune, **se primesce** în neguțătoria de mărfurĭ curente a subscrisului

George Baciu,
comersant, în Orĕștie.

731,1—3

Nu se mai oferă

în viață nici-odată ocasia

ca numai pentru **fl. 4.25 cr.** tĕ se cumpere o colecție splendidă de

10 bucăți fl. 4.25 **10 bucăți fl. 4.25**

1 ciasornicu de busunar Prima Anker-Remontoir umblă precis, și cu garanție de 3 anĭ.

1 lanț imitație d'aur pancer, cu inelu de siguranță și carabină.

2 inele imitație d'aurŭ cel mai nou fason, și cu similibriliant imit. Turchis și rubine.

2 nasturĭ de manjete, aurŭ doublé, gilosate, cu mehanismŭ patentatŭ.

1 acŭ cu broșŭ pentru dame forte frumosŭ, fasonŭ de Parisu.

3 nasturĭ pentru Chemisette imitaț. d'aurŭ.

Tóte aceste 10 obiecte practice costă la olaltă numai fl. 4.25 cr. Pe de-asupra o surprindere extra gratis pentru suvenire la firma mea.

Comandați iute, până se mai află obiecte, că astfelŭ de ocasie nu se mai ivește. Trimiterĭ se efectuéză orĭ și la cine cu rambursă. Cui nu-i convine obiectele primesce banii îndĕrĕtŭ, așa că pentru cumpĕrătorŭ este eschisŭ orĭ și ce Risico.

Se póte cumpĕra dela unica firmă de ciasornice

Alfred Fischer,
Wien I. Adlergasse 12.

660,1—6